

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Bakalářská práce

Místní poplatky v obci v podmínkách města Liberec

Barbora Švejnová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Švejnohová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Místní poplatky v obci v podmínkách města Liberec

Název anglicky

Local fees in a municipality in terms of the city of Liberec

Cíle práce

Cílem práce je na základě provedené analýzy právní úpravy místních poplatků v obci vyhodnotit tuto problematiku zejména se zaměřením na současnou a připravovanou právní úpravu z pohledu hmotného a procesního práva, sledování jednotlivých druhů poplatků, jejich vymáhání a sledování dopadů do rozpočtu konkrétního subjektu.

Praktická část práce je vyhodnocením dopadů poznatků z teoretické části práce v praxi s návrhem na odstranění případných nedostatků v činnosti.

Metodika

- vyhledání zdrojů a jejich prostudování s použitím metody analýzy právních textů
- setřídění teoretických poznatků dle předem stanovených klíčových znaků, literární rešerše
- zpracování teoretické části práce
- příprava podkladů pro praktickou část práce, sběr druhotných dat, příprava rozhovorů
- zpracování aplikační části práce
- vyhodnocení, diskuze, využití metody komparace a syntézy, návrh opatření
- závěr

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

daňový řád, místní poplatky v obci, novela zákona o místních poplatcích, obec, obecně závazná vyhláška, plátce, poplatník, rozpočet obce, samospráva, zákon o místních poplatcích

Doporučené zdroje informací

- Gerloch, A., Teorie práva, 5. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-233-2.
- JIRÁSKOVÁ, Zdeňka a Alena ŠNEBERKOVÁ. Místní poplatky v praxi. Praha: Polygon, 1995. ISBN 80-901778-7-5.
- KADEČKA, Stanislav. Zákon o místních poplatcích a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-918-1.
- KARFÍKOVÁ, Marie. Teorie finančního práva a finanční vědy. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-935-0.
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. Finanční právo : finance územní samosprávy : multimediální učební text. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. (Edice multimediálních pomůcek PrF MU ; č. 10). ISBN 80-210-3601-X
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1
- RADOŠÍNSKÝ, A., TOMAN, L., ZUGAR, R., & VESELÝ, M. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, 2018. ISBN: 978-80-87544-86-0
- TĚŽKÝ, Václav. Zákon o místních poplatcích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-453-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2019

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Místní poplatky v obci v podmínkách města Liberec" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Janě Borské, Ph.D. za její vstřícnost, cenné rady, trpělivost a odbornou pomoc, kterou mi věnovala při zpracování této práce. Mé poděkování patří také Ing. Haně Hrbkové, vedoucí oddělení poplatků a pohledávek na Magistrátu města Liberec za poskytnutí rozhovoru do mé praktické části, za její ochotu a čas, který mi věnovala.

Místní poplatky v obci v podmínkách města Liberec

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou místních poplatků v obci. Teoretická část se zaměřuje na rozbor a analýzu platné právní úpravy zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další literatury. Každý místní poplatek je podrobně rozpracován v jednotlivých kapitolách. První část se zabývá také novelou zákona o místních poplatcích, která vešla v účinnost 1.1.2020, přibližuje důvody vedoucí k její novelizaci a novou právní úpravu zákona. Získané teoretické poznatky jsou aplikované v praxi v podmínkách statutárního města Liberec na úseku problematiky vybírání místních poplatků.

Praktická část využívá kvalitativní metody výzkumu. Zabývá se jednotlivými obecně závaznými vyhláškami, které vydalo město Liberec, jejich správou a vybíráním poplatků. U každého místního poplatku zavedeného městem je věnovaná kapitola příjmům města za daný poplatek za posledních 5 let (2015-2019). Poznatky z vyhodnocení příjmů z poplatků a dopady novely zákona pro město jsou hlavní témata, na která je odkázáno při rozhovoru s vedoucí oddělení místních poplatků na městském úřadu statutárního města Liberec.

V závěru jsou navržena opatření, která povedou ke zlepšení situace na území města v souvislosti s problematikou místních poplatků.

Klíčová slova: daňový řád, místní poplatky v obci, novela zákona o místních poplatcích, obec, obecně závazná vyhláška, plátce, poplatník, rozpočet obce, samospráva, zákon o místních poplatcích

Local fees in a municipality in terms of the city of Liberec

Abstract

The bachelor thesis deals with the problematics of the local fees in a municipality. The theoretical part of the thesis focuses on the analysis of valid legislation of the Act on Local Fees No. 565/1990 Sb. As amended, and other literature. Each local fee is elaborated in detail in chapters. The first part is also focused on amendment of Act on Local Fees, which came into effect on 1th of January 2020, its reasons which kept to amendment and new legislation of the Act. The gained information are used in practice in Statutory City of Liberec in and its position to the problematics of local fees.

The practical part uses qualitative methods for research. It deals with generally binding decrees, which are published by Liberec, their administration and collection. There is a chapter devoted to municipality income from local fees to the municipality for the last 5 years (2015-2019). Pieces of information from income from fees and impact amendment of Act on local Fees for a city are the main topics on which is referred in review with the head of the local fees department in a municipal authority in Statutory City of Liberec.

In the end there are made suggestions, which should improve a situation in the city with local fees.

Keywords: code of tax administration, local fees in municipality, amendment of Act on Local Fees, municipality, generally binding decree, payer, taxpayer, municipality budget, autonomy, Act on Local Fees

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Obec jako základní územní samosprávný celek	14
3.1.1 Zastupitelstvo obce.....	16
3.1.2 Obecně závazné vyhlášky.....	17
3.2 Rozpočty obcí	18
3.3 Místní poplatky v obci.....	19
3.3.1 Konstruktivní prvky místních poplatků.....	20
3.3.1.1 Základ daně a sazba poplatku.....	20
3.3.1.2 Správce daně a daňový řád	21
3.4 Novela zákona o místních poplatcích.....	22
3.4.1 Důvody vedoucí k novelizaci	23
3.4.2 Nová právní úprava zákona o místních poplatcích.....	25
3.5 Členění místních poplatků	25
3.5.1 Poplatek ze psů	26
3.5.2 Poplatek z pobytu.....	27
3.5.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství	29
3.5.4 Poplatek ze vstupného.....	30
3.5.5 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst 30	30
3.5.6 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.....	31
3.5.7 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.....	32
4 Vlastní práce	33
4.1 Statutární město Liberec.....	33
4.1.1 Rozpočet města	34
4.1.2 Místní poplatky v Liberci	34
4.1.2.1 Poplatek ze psů	35
4.1.2.2 Poplatek z pobytu.....	37
4.1.2.3 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.....	40
4.1.2.4 Poplatek za využívání veřejného prostranství na území města Liberec41	41

5	Vyhodnocení a diskuze	44
6	Závěr	46
7	Seznam použitých zdrojů	48
7.1	Literatura	48
7.2	Právní předpisy	48
7.3	Elektronické zdroje	49
7.3.1	Obecně závazné vyhlášky města Liberec	50
8	Přílohy	51
8.1	Zpracované poznatky ze semináře „ <i>Velká novela o místních poplatcích 2019 a nejčastější nesprávnosti správců poplatků při výkonu správy místních poplatků</i> “ ze dne 20.6.2019.....	51
8.1.1	Obsah novely zákona	51
8.1.2	Úprava u místního poplatku ze psů.....	52
8.1.3	Poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného.....	52
8.1.4	Poplatek z pobytu.....	53
8.2	Rozhovor s vedoucí oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020	54

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Tabulka pro stanovení členů zastupitelstva obce v	16
---	----

Seznam grafů

Graf 1 - Příjmy města z poplatku ze psů v období 2015-2019	37
Graf 2 - Příjmy města z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt a za poplatek z ubytovací kapacity v období 2015-2019.....	39
Graf 3 - Příjmy města za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v období 2015-2019.....	41
Graf 4 - Příjmy města z poplatku za užívání veřejného prostranství v období 2015-2019	43

Seznam použitých zkratk

čl.	článek
č.	číslo
ČR	Česká republika
FO	fyzická osoba
mj.	mimo jiné
odst.	odstavec
PO	právnícká osoba

Sb.	Sbírka zákonů
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení s průvodcem
ZoMP	Zákon o místních poplatcích
§	paragraf

1 Úvod

Každá obec jako územní samosprávný celek může, ale nemusí v rámci své volné působnosti stanovené v Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích určit pomocí obecně závazných vyhlášek vybírané místní poplatky, které mají platnost jen na území dané obce a které si obec následně sama spravuje.

Tyto obecně závazné vyhlášky stanovuje zastupitelstvo obce, které dále určí i sazbu vybíraných poplatků, jejíž maximální výše je omezena zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoMP). Příjmy z těchto poplatků patří mezi daňové příjmy obce, o jejímž dalším financování si obec rozhoduje sama. Většina příjmů z poplatků je investovaná na údržbu veřejných prostranství v obci, na veřejnou dopravu nebo na péči o kulturní památky. Dalším důvodem pro zavedení místních poplatků je jejich regulační funkce.

Taxativní výčet těchto poplatků je stanoven v ZoMP. Jedná se o poplatek ze psů, poplatek z pobytu, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Zákon stanovuje kromě maximální sazby za daný poplatek také daňový subjekt, objekt zdanění, správce daně, podmínky placení apod. Každá obec má povinnost také respektovat zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje procesní stránku při řešení neplnění poplatkové povinnosti subjekty poplatku neboli plátcem a poplatníkem.

Vzhledem k současnému fenoménu sdílené ekonomiky, kdy dochází k poskytování služeb v jiných než ubytovacích zařízeních, jako je Airbnb, Booking apod., nastaly zásadní změny v ZoMP, které vešly v účinnost od 1.1.2020. Daná novela patří k nejrozsáhlejším novelám v dané problematice a je vedena pod číslem 278/2019. Zavedené změny mají mj. zlepšit situaci na území obcí, kde docházelo k výrazným ztrátám na příjmech především z poplatku týkajícího se ubytovacích služeb.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem teoretické části bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy, vyhodnotit problematiku místních poplatků se zaměřením na povinnosti obce jako správce poplatku a jednotlivé plátce a poplatníky. Dílčím cílem je vyhodnocení dopadů novely zákona o místních poplatcích se zaměřením na důvody vedoucí ke změně zákona.

Cílem praktické části je na základě analýzy obecně závazných vyhlášek vydaných zastupitelstvem města Liberec vyhodnotit jednotlivé druhy místních poplatků a výši příjmů za tyto poplatky za období 5 let (2015-2019). Dále pak vyhodnotit dopady možné změny, které přinese novela zákona pro město s návrhem na některé změny, které by vedly ke zlepšení činnosti v rámci správy místních poplatků.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude zpracována za pomoci různých výzkumných metod za účelem dosažení vytyčených cílů. Citace zdrojů budou zapisovány pomocí poznámek a odkazů pod čarou. Práce bude rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

Nejprve budou shromážděny a prostudovány podklady, které zahrnují problematiku místních poplatků. Jedná se převážně o komentované zákony, sněmovní tisky a komentované nebo důvodové zprávy. Tyto podklady budou následně roztrženy podle předem stanovených klíčových znaků, mezi které patří daňový řád, místní poplatky v obci (poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek z pobytu, poplatek ze vstupného, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace), novela zákona o místních poplatcích, obec, obecně závazná vyhláška, plátce, poplatník, rozpočet obce, samospráva a ZoMP. Na základě této analýzy a roztržení bude vypracovaná teoretická část práce, jejíž poznatky budou aplikované v praxi v podmínkách města Liberec na úseku problematiky vybírání poplatku.

V praktické části bude zvolena a využita především kvalitativní metoda výzkumu. Nejprve bude autorka absolvovat seminář „*Velká novela zákona o místních poplatcích 2019*“, která se bude konat dne 20.6.2019 pod vedením vedoucího oddělení místních poplatků z Ministerstva financí, na základě kterého vypracuje záznam do dokumentu Word, jež bude k dispozici v příloze a ze kterého autorka použije informace do kapitoly „*Novela zákona o*

místních poplatcích“. Autorka použije metodu komparace k porovnání původní právní úpravy zákona s jeho plánovanými změnami a konečnou novelou zákona.

Dále budou pro výzkum využita druhotná data o výši příjmů za jednotlivé vybírané místní poplatky na území města Liberec za období 5 let (2015-2019), které autorka získá z databáze závěrečných účtů města Liberec, na základě kterých bude provedeno vyhodnocení, jež autorka zobrazí pomocí grafů. Získané poznatky budou použity jako základ pro přípravu otázek k rozhovoru na příslušný orgán obce. Autorka tento rozhovor povede s vedoucí oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec. Otázky budou zaměřené především na možné dopady novely zákona o místních poplatcích pro město Liberec a jeho občany, dále budou odkázané na předem zjištěnou tendenci o výši vybíraných poplatků na území města za účelem doplnění informací o dané problematice, které pomohou autorce ke zjištění nedostatků v činnosti správy místních poplatků s návrhem na jejich řešení.

1. Jak se odrazí novela zákona na území města Liberec?
2. Co ovlivňuje výši příjmů za každý poplatek?
3. Jak probíhá šetření ke zjištění nových poplatníků?

Celý rozhovor bude zachycený na příslušný nosič, ze kterého budou pomocí metody kompilace shrnuté informace do wordového dokumentu, jež bude tvořit přílohu práce. Důležité poznatky z rozhovoru budou přiřazené k příslušným kapitolám v praktické části.

V závěru práce bude použita metoda syntézy a komparace k vyhodnocení zjištění z jednotlivých získaných dat a rozhovoru. Na základě vyhodnocení provedeného výzkumu budou následně navržena opatření pro obec, která by vedla ke zlepšení situace v souvislosti s problematikou místních poplatků.

3 Teoretická východiska

Česká republika je unitární stát, který se dělí na 14 samosprávných krajů a 6 253 obcí. Dle Ústavy České republiky má každý samosprávný celek právo na samosprávu.¹ Kraje patří mezi vyšší samosprávné celky, které mají právo vykonávat nejen samosprávu, ale také všeobecnou státní správu v přenesené působnosti. Postavení krajů je dále vymezeno v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů – hlavní město Praha jako samostatný kraj je dále obsažen v zákoně č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Obec představuje základní územní samosprávný celek, který je vymezen hranicí území obce a který může v rámci své volné působnosti hospodařit se svým majetkem a dbát o zájmy svých občanů.² Mezi pravomoci obcí patří také vydávání obecně závazných vyhlášek, pomocí nichž zavádí místní poplatky, které platí pro společnost na území dané obce.³

3.1 Obec jako základní územní samosprávný celek

Základem každého svobodného státu je svobodná obec, která v rámci své samosprávy může volně hospodařit s finančními prostředky a majetkem, kterým je vybavena, přímo na vlastní zodpovědnost. „*Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.*“⁴ Obec je vymezena hranicí území obce a vlastním obyvatelstvem. Občanem obce je každá FO, která má trvalé bydliště na území obce a je občanem České republiky.

Působnost obcí se v České republice dělí na samostatnou a přenesenou. V přenesené působnosti je obec vykonavatelem státní moci, za kterou získává dotace ze státního rozpočtu. Pokud obec nezajišťuje výkon státní správy, povinnost převezme příslušný obecní úřad, pod který daná obec patří.

¹Zákony ČR: Ústava ČR [online]. [cit. 2019-05-20] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7>

²Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §1 [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

³RADOŠÍNSKÝ, A., TOMAN, L., ZUGAR, R., & VESELÝ, M. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků s. 16. Dostupné z WWW: z.mvcr.cz/soubor/dokumenty-odk-2015-metodickedoporuceni-c-3-tvorba

⁴Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §2 [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Do příjmů obce spadají mj. výnosy z místních daní a poplatků, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z vlastního majetku a majetkových práv.⁵ (Viz kapitola č. 3.2 Rozpočty obcí)

V rámci samostatné působnosti obce se uplatňuje princip minimalizace zásahu státu do jeho činnosti. Stát tak zasahuje jen v případech stanovených zákonem. Obec se tak sama zaměřuje na uspokojování potřeb svých občanů. Veškeré záležitosti spadající do kompetence obce neboli také do pravomocí orgánů obce vymezuje zákon o obcích, konkrétně §84, §85 a 102 zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění. Jedná se mj. o schvalování rozpočtu obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, rozhodování o vyhlášení místního referenda, rozhodování o zastavení movitých či nemovitých věcí apod.⁶

Každá obec má právo na normotvorbu neboli právo na vydávání právních předpisů, jakožto obecně závazných normativních právních aktů, pomocí soustavy orgánů obce. Toto právo je stanovené v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o dva druhy právních předpisů – obecně závazné vyhlášky v samostatné působnosti vydávané zastupitelstvem obce a nařízení obce v přenesené působnosti vydávané radou obce. Vydávání nařízení obce v přenesené působnosti je stanoveno v článku 79 Ústavy ČR, podle kterého „*ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny*“.⁷ Rozdíl oproti obecně závazným vyhláškám spočívá v tom, že pro nařízení obce je potřeba výslovné zákonné zmocnění. Každá obec má povinnost vést evidenci vydaných právních předpisů, která má obsahovat jejich název a číslo, datum nabytí splatnosti a účinnosti. Právní předpisy obce a jejich evidence musí být k dispozici každému u obecního úřadu v obci, která je vydala.⁸

Obec vystupuje navenek prostřednictvím svých orgánů. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích vymezuje čtyři základní orgány obce – zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad.

⁵Zákony ČR: Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů příjmy rozpočtu obce, §7 [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

⁶Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §84, §85 a §102 [online]. [cit. 2019-05-30]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁷Zákony ČR: Ústava ČR [online]. [cit. 2020-02-18] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava3>

⁸Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů 12 [online]. [cit. 2020-02-18]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

3.1.1 Zastupitelstvo obce

„Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet na každé volební období stanoví v souladu s tímto zákonem zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích.“⁹ Zastupitelé, jako jediný orgán obce, jsou voleni přímo každé čtyři roky a jejich počet je dán počtem obyvatel obce a podle velikosti územního obvodu. Rozhodující je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby.¹⁰

Tabulka 1 - Tabulka pro stanovení členů zastupitelstva obce v České republice podle počtu obyvatel

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů.

Zdroj: §68 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, se zastupitelstvo obce schází dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. Zastupitelstvo by se tak mělo sejít alespoň čtyřikrát do roka. Zasedání zastupitelstva zprostředkovává starosta, který má povinnost svolat schůzi i v případě, požádá-li o to alespoň jedna třetina zastupitelů obce nebo hejtman kraje. Podrobnější informace o zasedání zastupitelů, tj. místo, dobu a navržený program zřizuje obecní úřad, který tyto údaje uvede na úřední desce a to nejpozději 7 dní před samotným zasedání. Pro rozhodnutí, volby nebo platné usnesení je třeba nadpoloviční účast všech členů zastupitelstva obce, přičemž k samotnému přijetí musí být souhlas také nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce.

„O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů

⁹Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §67 [online]. [cit. 2019-05-30]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹⁰Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §68 [online]. [cit. 2019-05-30]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

*zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.*¹¹

*„Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce.“*¹²

Práva zastupitelů jsou vymezena v zákonu o obcích, jedná se například o schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu obce, zřizování a rozpouštění příspěvkových organizací a organizačních složek obce, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, navrhování změn katastrálních území uvnitř obce, schvalování dohod o změně hranic obce a o slučování obcí, zřizování a rušení obecní policie (není-li zřízena rada obce, vydává nařízení obce zastupitelstvo obce), zastupitelstvu je dále vyhrazeno rozhodování o majetkoprávních úkonech obce apod.

3.1.2 Obecně závazné vyhlášky

Obec může v rámci své samostatné působnosti vydávat tzv. obecně závazné vyhlášky neboli také podzákoné právní předpisy, upravující právní vztahy jen na území obce. Právním předpisem se rozumí výsledek legislativního procesu orgánu výkonné moci, která tímto aktem vydá výčet pravidel chování, jimiž se společnost má řídit.¹³

V obsahu obecně závazné vyhlášky mají obce povinnost uvést sazbu poplatku, lhůtu pro podání ohlášení, nevyloučí-li povinnost ohlášení podat, a splatnost poplatku. Ohlašovací povinností se rozumí povinnost poplatníka oznámit správci poplatku vznik nebo zánik poplatkové povinnosti a to nejpozději 15 dnů od existence dané skutečnosti, pokud obec neuvede v obecně závazné hláše delší lhůtu.

V případě, že poplatek odvádí plátce, spadá tato povinnost na plátce poplatku.

„V tomto ohlášení poplatník uvede:

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení nebo název, obecný identifikátor, byl-li přidělen, místo pobytu nebo sídlo, sídlo podnikatele, popřípadě další adresu pro doručování; právnická osoba uvede též osoby, které jsou jejím jménem oprávněny jednat v poplatkových věcech,*
- b) čísla všech svých účtů u poskytovatelů platebních služeb, včetně poskytovatelů těchto služeb v zahraničí, užívaných v souvislosti s podnikatelskou činností, v*

¹¹Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §95 [online]. [cit. 2019-06-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹²Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů §35 [online]. [cit. 2019-06-11]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹³Gerloch, A., *Teorie práva*, 5. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-233-2. str. 308

případě, že předmět poplatku souvisí s podnikatelskou činností poplatníka nebo plátce,

c) *údaje rozhodné pro stanovení poplatku.*¹⁴

Mezi další údaje, které obec může, ale nemusí uvádět v obecně závazné přihlášce, je pak například osvobození od poplatku, úlevy, paušální částku poplatku apod.¹⁵ Pro vydání obecně závazné vyhlášky musí vyjádřit souhlas nadpoloviční většina všech zastupitelů obce. Po schválení je vyhláška vyvěšena na úřední desce obecního úřadu. Tímto úkonem se stává platnou a v účinnost přichází patnáctým dnem po vyhlášení.¹⁶

3.2 Rozpočty obcí

Na každé rozpočtové období, kterým je kalendářní rok, sestavuje každá obec svůj rozpočet. Rozpočtové hospodaření územních samosprávných celků je upraveno v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet se sestavuje na základě střednědobého výhledu rozpočtu neboli dokumentu, který schvaluje zastupitelstvo obce a který je zpracován na dobu 2-5 let po roce, na který je sestavován rozpočet.¹⁷ Například, pokud bude sestaven rozpočet na rok 2020, je potřeba mít sestavený rozpočtový výhled na rok 2021, 2022 až 2025. „*Střednědobý výhled rozpočtu obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku.*“¹⁸

Rozpočet obce obsahuje příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace. Na rozdíl od krajů má obec dále nárok na výnosy z místních poplatků a může čerpat dotace od příslušného

¹⁴Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů §14a [online]. [cit. 2019-06-30]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

¹⁵Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů §14, §14a [online]. [cit. 2019-06-30]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

¹⁶Těžký, V., Jantoš M. & Siuda, K. Zákon o místních poplatcích – komentář. Praha: Wolkers Kluwer, 2016. Komentáře (Wolkers Kluwer ČR). ISBN: 978-80-7552-453-9. str. 169-172

¹⁷Zákony ČR: Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů §4 [online]. [cit. 2020-02-18].

¹⁸Zákony ČR: Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů §3 [online]. [cit. 2020-02-17].

kraje.¹⁹ V případě, že obec má dočasně vyšší výdaje než příjmy, má možnost čerpat finanční prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Obec by tak měla čerpat jen tolik peněz, kolik má ve svém vlastnictví a jen v nezbytně nutném případě využívat jiné zdroje k financování svých potřeb.

K 30.11.2019 bylo ve zprávě o vývoji rozpočtového hospodaření obcí zaznamenáno, že obce vykázaly za sledované období celkové příjmy ve výši 320,8 mld. Kč a celkové výdaje ve výši 294 mld Kč. Přebytek rozpočtového hospodaření dosáhl 26,8 mld. Kč.²⁰ Na základě prognóz pro rok 2020 se očekává ekonomický růst celé ČR.

3.3 Místní poplatky v obci

Jak je již výše uvedeno, místní poplatky v obci jsou vydávány zastupitelstvem obce prostřednictvím obecně závazných vyhlášek a patří mezi příjmy rozpočtů obcí. Právo vydávat tyto poplatky přísluší každé obci v rámci svého práva na samosprávu, které je dáno Ústavou České republiky.²¹ Obec tak rozhoduje i o tom, jaké poplatky zavede, dále jejich sazbu, důvody pro osvobození od placení apod. Právní úprava místních poplatků je stanovena v zákoně č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů.

I přesto, že název nese slovo „poplatky“, místní poplatky patří mezi daňové příjmy obcí. Rozdíl mezi poplatkem a daní spočívá v tom, že poplatek na rozdíl od daně nese okamžitou protihodnotu pro poplatníka. Daň slouží jako prostředek k financování veřejných potřeb.²² Místní poplatky však nesou nevelkou část příjmu rozpočtu obcí a pouze 2 % z celkových příjmů místních rozpočtů obcí v ČR.²³

Místní poplatky mají fiskální funkci, kdy navyšují příjmy obce, dále pak regulační funkci, díky které zamezují činnostem, které by mohly mít negativní důsledky pro obci, a stimulační funkci. Stimulační funkce spočívá ve využití poplatkových nástrojů a ovlivnění

¹⁹PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1. str 32

²⁰Měsíční zprávy o hospodaření územních rozpočtů za rok 2019 [online]. [cit. 2020.01.10.] Dostupné z WWW: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2019/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-37044>

²¹Zákony ČR: Ústava ČR [online]. [cit. 2019-08-23] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7>

²²Pařízková, Ivana.: *Finanční právo Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X. str. 178

²³PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1. str. 46

činností poplatkových subjektů.²⁴ Například stát může stanovit vyšší zdanění za účelem podpory ekonomického růstu.

3.3.1 Konstruktivní prvky místních poplatků

Každou daň nebo poplatek lze vymezit pomocí osmi konstrukčních prvků, bez kterých by poplatek nemohl existovat: daňový subjekt, objekt zdanění, základ daně, sazba, korekční prvky, rozpočtové určení výnosu, správce daně a podmínky placení. Tyto prvky jsou hmotněprávní úpravou o místních poplatcích.²⁵

Právní úprava stanovuje více daňových subjektů – poplatníka a plátce daně. U přímých daní (daň z nemovitosti, silniční daň, ...) je plátce a poplatník jedna a tatáž osoba, u nepřímých daní (DPH, spotřební daň,...) mají tyto osoby rozdílné funkce. Poplatníkem se rozumí FO nebo PO, která nese daňové břemeno, na základě kterého má povinnost danou daň vypočítat, vybrat a odvést správci poplatku. Plátcem daně se stává FO nebo PO, která může být dobrovolně i nedobrovolně registrovaná podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, která dále vybírá od poplatníků daň, jež dále odvádí správci daně. Plátcem daně se povinně stává osoba, která má sídlo podnikání na území ČR a jejíž obrat za nejvýše 12 měsíců překročil 1 milionu Kč.

3.3.1.1 Základ daně a sazba poplatku

Daňovým základem se rozumí konkretizace daňového objektu, ze kterého se pak vyměřuje samotná daň. Základ daně se obecně stanovuje úředním odhadem, axiomem nebo podle účetní závěrky poplatníka – jednotkou pak může být množství, hmotnost nebo peněžní jednotka. Sazba daně určuje výši daně ve vztahu k jejímu základu a dělíme ji na pevní a procentní.²⁶ Ve většině případů je hodnota poplatku pevně stanovena v korunách, méně se využívá procentní sazba. I přesto, že obce mají právo udávat cenu poplatku, jsou regulovány zákonem, který jim ve většině případů udává jejich maximální výši nebo rozpětí sazeb.²⁷

²⁴Těžký, V., Jantoš M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích – komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. *Komentáře (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN: 978-80-7552-453-9. str. 7

²⁵KARFÍKOVÁ, Marie. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. *Právní monografie (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN 978-80-7552-935-0. str. 157

²⁶PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1., str. 51, 52

²⁷PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1. str. 47

ZoMP stanovuje také slevy na poplatku, případně úlevy od placení a do určité míry i sankce za opožděné nebo nezaplacené poplatky. Zastupitelstvo obce má také právo na prominutí poplatku. Ze základu daně s použitím sazby daně lze vypočítat samotnou daň. K vyjádření je možné využít dva způsoby: výslovný a implicitní. U výslovného vyjádření se daň vypočte jako součin základu daně a sazby daně. U implicitní úpravy je stanoven základ daně 15 %.²⁸

3.3.1.2 Správce daně a daňový řád

Procesně právní úprava místních poplatků je obsažena v předpise č. 280/2009 Sb., daňový řád a slouží jako podpůrný zákon v případě, že správa daní není upravena jiným právním předpisem.²⁹ V případě porušení obecně závazné vyhlášky může obec udělit podle tohoto předpisu sankci v takové výši, aby vedla k nápravě dluhu.³⁰ „*Správa daně je postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady.*“³¹

Správu daní zajišťují orgány veřejné správy, kterými mohou být například finanční úřady, celní úřady apod., a mají nadřazený charakter vůči daňovým subjektům neboli rozhodují o tom, zdali poplatkovému subjektu vznikají nebo zanikají práva a povinnosti s tím, že daňový subjekt nemůže toto rozhodnutí nijak ovlivnit. Platí však zásada, že pravomoci správce daní jsou omezeny zákonem – „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon*“.³² Vznik poplatkové povinnosti nastává v případech stanovených v předmětu poplatku nebo skutečností tomu odpovídajících.

Správcem místního poplatku se stává obecní úřad. Pro účely správy pak využívá údaje z informačního systému evidence obyvatel a cizinců a údaje ze základního registru obyvatel, kterými jsou jméno a příjmení, adresa pobytu a adresa pro doručení písemností, datum a místo

²⁸KARFÍKOVÁ, Marie. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-935-0. str. 160

²⁹Zákony ČR: Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád §4 [online]. [cit. 2019-09-15]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

³⁰PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4. str. 276-279

³¹Zákony ČR: Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád §1 [online]. [cit. 2019-09-20]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

³²Zákony ČR: Ústava ČR [online]. [cit. 2019-08-30] Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava1>

narození, v případě datové schránky také její typ a identifikátor apod. Podle §16, odst. 5 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích lze použít jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění úkolu v daném případě.³³

Celé poplatkové řízení se řídí podle zásad stanovených v §5 až v §9 daňového řádu. Jedná se o zásadu zákonnosti, přiměřenosti, procesní rovnosti, vzájemné spolupráce, přiměřeného poučení, vstřícnosti a slušnosti, rychlosti, hospodárnosti, volného hodnocení důkazů, legitimního očekávání, materiální pravdy, neverejnosti a mlčenlivosti, shromažďování údajů a zásadu zákazu o zneužití pravomoci. Po zahájení poplatkového řízení nastává dokazování, které slouží ke správnému stanovení poplatku. Správce daně vydá rozhodnutí na základě důkazů, kterými mohou být mj. znalecké posudky nebo listiny.

Pokud poplatník nezaplatí daň včas nebo ve správné výši, navýší mu správce poplatku částku pomocí platebního výměru nebo hromadným předpisným seznamem. V případě plátce je pak částka vyměřena platebním výměrem k přímé úhradě. Správce poplatku může částku zvýšit až na trojnásobek.³⁴

3.4 Novela zákona o místních poplatcích

Dne 15. října 2019 došlo ke schválení novely zákona o místních poplatcích Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky. Jedná se o jednu z nejrozsáhlejších novel v dané problematice, díky které se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. Novela vešla v platnost ve Sbírce zákonů k 6. listopadu 2019 pod číslem 278/2019, čímž se stala součástí platného právního řádu. Účinnosti nabyla 1. ledna 2020 s výjimkou zvýšení sazby poplatku z pobytu z 21 Kč na 50 Kč, která vyjde v účinnost 1. ledna 2021. Z jednání Sněmovny je vydán Sněmovní tisk č. 286, který obsahuje veškerá vystoupení, usnesení a výsledky hlasování. Důvodová zpráva, která byla součástí vládního návrhu, byla rozeslána poslancům 21. září 2018.

O Novele zákona se začalo diskutovat v souvislosti s projednáváním zákona o cestovním ruchu připravovaném Ministerstvem pro místní rozvoj, v rámci kterého se začalo hovořit o ubytovacích poplatcích.

³³Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů §16 [online]. [cit. 2019-09-25]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

³⁴Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů §11 [online]. [cit. 2019-09-25]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-56>

3.4.1 Důvody vedoucí k novelizaci

V novém znění zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, nastala zásadní změna především u poplatků týkající se ubytování, kterými byly poplatek za lázeňský a rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity. Za tyto poplatky se zavedl jediný poplatek a tím je poplatek z pobytu, který dává možnost obcím využít poplatek, aniž by musely splňovat zvláštní charakter obce. Díky této změně se počet poplatků, které mohou obce v rámci své samosprávy využít, snížil na 7. Důvodem byla reakce na sdílenou ekonomiku, jakožto současným fenoménem, ve které čím dál více dochází k poskytování služeb v jiných než klasických ubytovacích zařízeních, která nebylo možné dohledat v žádné úředně vedené evidenci.³⁵ Například jen v roce 2016 využilo portál Airbnb 32 % turistů.³⁶ Tato zařízení nebyla zatížena daňovou povinností a nesla obcím náklady navíc bez žádné protihodnoty. Docházelo například k vytváření většího objemu komunálního odpadu nebo potřeby zajištění hustší dopravní sítě vzhledem k narůstajícímu počtu osob v dané oblasti. Na základě toho se nově poplatková povinnost zakládá i na jiné než ubytovací smlouvě. Může se jednat mj. o smlouvu nájemní nebo o smlouvu nepojmenovanou, jejímž předmětem je úplatně poskytnutí pobytu.³⁷ Dojde tak k rozšíření poplatkové působnosti o další prostory jako jsou například byty, chalupy, rodinné domy nebo ateliéry. Poplatková povinnost by se neměla vztahovat na osoby, které jsou na území obce za účelem dlouhodobějšího pobytu, například v rámci studia, sezónních prací nebo zaměstnání.

Sazba poplatku z pobytu byla několikrát projednávána. Na zasedání Poslanecké sněmovny dne 7. června 2019 apeloval poslanec Jakub Michálek na proaktivní řešení problematiky Airbnb, Booking a dalších platforem, které způsobují jen na území hl. m. Prahy daňové úniky ve výši 120 milionů korun na poplatcích. Poslanec Jan Čížinský pronesl: *„Praha pro své návštěvníky poskytuje služby přibližně za 640 milionů korun. V současné době vybírá 230 milionů. Pokud bude maximální sazba zvednuta na 100 korun, bude moci vybrat*

³⁵Vlastní vypracování. Zdroj: Výpisky ze semináře o Novele zákona o místních poplatcích. Celý výčet uveden v příloze. 8.1.

³⁶srov. KVÍTKOVÁ, Zuzana. Analýza nabídky Airbnb v Praze a komparace vybraných ukazatelů s hromadnými ubytovacími zařízeními. In: Sborník mezinárodní vědecké. Praha: Vysoká škola konference Hotelnictví, turismus a vzdělávání: 8. ročník hotelová v Praze 8, 2016, ISBN 978-80-87411-75-9. str. 90

³⁷JUDr. Tereza Snopková, Ph.D.: Změna zákona o místních poplatcích /ARROWS advisory group – Právo, daně, účetnictví, dotace, pojištění, akademie.. ARROWS advisory group - Právo, daně, účetnictví, dotace, pojištění, akademie. [online]. Dostupné z: <https://www.arws.cz/novinky-v-arrows/judr-tereza-snopkova-ph-d-zmena-zakona-o-mistnich-poplatcich>

550 milionů, to znamená, nepokryje to ani ty náklady, které do toho město Praha dává.“ Na základě toho navrhl zvýšit sazbu poplatku až na 150 Kč za osobu za jednu noc. Příznivci tohoto návrhu souhlasili s odůvodněním, že si obce samy stanoví výši, kterou uznají za vhodnou. Sazba poté bude adekvátní i pro obce s velkým cestovním ruchem a luxusními hotely, které tak mohou mít poplatek vyšší, aby pokryly náklady na rozvoj infrastruktury, péči o veřejné prostranství apod. Tento návrh se dále projednával na dalším zasedání Poslanecké sněmovny 19. června 2019, kde byl zamítnut a došlo k odsouhlasení návrhu na maximální možnou sazbu poplatku na 50 Kč za osobu za noc. Důvodem vedoucí ke snížení částky bylo, že pokud by maximální sazba byla stanovena až na 150 Kč za osobu za noc, došlo by mj. také k narušení konkurenceschopnosti cestovního ruchu v České republice, neboť v okolních zemích se poplatek za ubytování pohybuje okolo 2 euro, tudíž by zvýšená hodnota i na 100 Kč způsobila, že by Česká republika měla nejdražší poplatek v Evropě za ubytování. Dále by došlo k výraznému zatížení turismu v daných oblastech.³⁸

Osoby, které byly dříve značeny jako bezmocné nebo s těžkým postižením, jsou nově nahrazeny jako osoby závislé na pomoci jiné FO upravující sociální služby.³⁹

U ostatních poplatků nastaly spíše dílčí změny. U poplatku ze psů dochází k rozšíření osvobození od poplatku na provozovatele všech druhů útulků pro ztracené a opuštěné psy, bez ohledu na to, kdo dané útulky zřizuje. Dále se mění podmínka na nárok snížené maximální sazby u poplatku ze psů – nyní není vázána na pobírání důchodu, ale na dosažení věku 65 let. Mezi osvobozenými jsou nově osoby, které jsou držiteli rúkazu ZTP.

Z důvodu nedostatečné právní úpravy u poplatku za využití veřejného prostranství a u poplatku ze vstupného, kdy docházelo k obcházení zákona pořadatelem akcí, lze nově využít osvobození od poplatkové povinnosti pouze v případě, že celý výtěžek akce je odveden na charitativní účely. Za účelem rozšíření principu rovného přístupu dochází ke sjednocení státních občanů České republiky a cizinců, kteří jsou hlášeni k pobytu na území České republiky. Výsledkem je, že se poplatek vztahuje jak na občany ČR, tak i na cizince pobývající na území ČR. Toto pravidlo platilo pouze u poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, nyní

³⁸Sněmovní tisk č. 286. *Novela zákona o místních poplatcích [online]. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=286&snzp=1>*

³⁹Vlastní vypracování. Zdroj: *Výpisky ze semináře o Novele zákona o místních poplatcích. Celý výčet uveden v příloze 8.1.*

platí také u poplatku ze psů (§ 2), u poplatku z pobytu (§ 3) a u poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (§ 10).

Došlo také k rozšíření pravomocí obecních úřadů, které jako správci poplatku mohou získat údaje o osobách přihlášených na území obce ze systémů k tomu určených, kam měly úřady doposud přístup zamítnut. Jedná se především o základní registr obyvatel, informační systém evidence obyvatel a cizinců. Přístup má sloužit pouze pro účely správy poplatků.

3.4.2 Nová právní úprava zákona o místních poplatcích

V rámci novelizace dochází k novému rozdělení zákona do 4 části - úvodní ustanovení, která se neliší oproti předešlému znění, dále jednotlivé místní poplatky a jejich předmět, sazba apod., třetí část obsahuje správu a zavedení poplatků a čtvrtá část obsahuje závěrečná, přechodná a zrušovací ustanovení.

Druhá část, která obsahuje místní poplatky, je rozdělena na 7 hlav a dále se člení na jednotlivé paragrafy a odstavce. V každé hlavě se nachází právní úprava jednoho místního poplatku. V původním znění zákona byly jednotlivé poplatky členěny do paragrafů, přičemž pod každým paragrafem byla zapsána právní úprava jednoho místního poplatku.

Celková systematizace zákona byla navržena Ministerstvem financí České republiky při realizaci nového poplatku z pobytu, jehož konstrukce byla navržena tak, aby odpovídala současným trendům tvorby moderní daňověprávní legislativy za účelem jasného vymezení jednotlivých konstrukčních prvků poplatku a nedocházelo tak k výkladovým nejasnostem. Vzhledem k tomu, že zákon byl dosud tvořen pouze z posloupností paragrafů bez nadpisů, došlo k zneprůhlednění zákona, jelikož jednotlivé konstrukční prvky byly dále členěny do samotných ustanovení.⁴⁰ Východiskem bylo zavedení nového členění zákona, které tak vytvořilo i modernější právní formu týkající se místních poplatků.⁴¹

3.5 Členění místních poplatků

Právní úprava zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů obsahuje taxativní výčet místních poplatků. Zastupitelstvo obce může, ale nemusí, stanovit libovolný počet poplatků i jejich výši. Maximální výše je však stanovena zákonem.

⁴⁰Sněmovní tisk č. 286. *Novela zákona o místních poplatcích [online]. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=286&snzp=1>*

⁴¹Vlastní vypracování. Zdroj: *Výpisky ze semináře o Novele zákona o místních poplatcích. Celý výčet uveden v příloze. 8.1.*

Do samostatné působnosti obce patří také správa poplatků, kterou zajišťuje příslušný obecní úřad.⁴²

„Obec může zavést tyto místní poplatky (dále jen "poplatky"):

- a) poplatek ze psů,
- b) poplatek z pobytu,
- c) poplatek za užívání veřejného prostranství,
- d) poplatek ze vstupného,
- e) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- f) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- g) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.⁴³

3.5.1 Poplatek ze psů

Místní poplatek ze psů je obsažen v Hlavě I, § 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, a představuje jediný místní poplatek, který dopadá na chov zvířat a patří mezi nejvíce využívané poplatky v obcích.⁴⁴ Z příjmů z tohoto poplatku jsou financovány především údržba veřejných prostor a stojany se sáčky na psí exkrementy.

Za subjekt – poplatníka – tohoto poplatku je považován držitel psa, tj. osoba, která je přihlášená nebo má sídlo na území České republiky. V původním znění zákona se jednalo o FO či PO trvale sídlící na území České republiky. V novele zákona je od poplatku osvobozen „držitel psa, kterým je osoba nevidomá a osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby, osoba, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P“.⁴⁵ Dále se úleva týká osob zajišťující výcvik psů k budoucímu doprovodu těchto osob a všechny osoby provozující útulky pro psy bez ohledu na jejího zřizovatele.

⁴²PELC, V. *Místní poplatky - úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1.1.2008 3. aktual.* Vyd. Praha: Linde. ISBN: 978-80-7201-691-4. str. 47-48

⁴³Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů §1 [online]. [cit. 2019-10-10]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

⁴⁴Těžký, V., Jantoš M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích – komentář.* Praha: Wolkers Kluwer, 2016. *Komentáře (Wolkers Kluwer ČR).* ISBN: 978-80-7552-453-9. str. 16

⁴⁵Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §2 [online]. [cit. 2020-01-02]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Sazba poplatku se rozlišuje podle toho, v jakých podmínkách je pes držen – v rodinném domě, v centru města nebo na okraji města – nebo podle množství držených psů, tj. sazba za prvního, druhého a každého dalšího psa.⁴⁶ Poplatková povinnost se vztahuje na každého psa staršího 3 měsíců. Držitel má dále povinnost nahlásit počet psů držených v jeho vlastnictví, dále jejich stáří a místo.⁴⁷ Sazba poplatku ze psů může být maximálně 1500 Kč za kalendářní rok. Na nižší sazbu, která činí 200 Kč, mají nárok pouze osoby starší 65 let, což je hranice pro odchod do důchodu.⁴⁸ Novelizací tak došlo ke zrušení snížené sazby poplatku za psa pro držitele, který bere invalidní, sirotčí nebo vdovecký či vdovský důchod. Tyto hodnoty se vztahují na jednoho psa. U každého dalšího psa má obec právo zvýšit sazbu poplatku až o 50 %, čímž přináší regulační prvek tomuto poplatku.⁴⁹ Stanovení 50% výše se odvozuje od nejvyšší sazby zavedené v zákoně, nikoliv v obecně závazné vyhlášce, jelikož by zde tento regulační prvek nefungoval.⁵⁰

Dne 1.1.2020 vešla v účinnost novela zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, která nově držitel psa ukládá povinnost označovat psy nejpozději do 3 měsíců věku na území České republiky mikročipem. Novela má být přínosem zejména pro zjišťování identity psa v případě potřeby kontrolních orgánů, například celní správy obcí apod. Obec může stanovit obecně závaznou vyhláškou, zdali pak má chovatel psa povinnost uvést psí mikročip do průkazu psa.⁵¹

3.5.2 Poplatek z pobytu

Poplatek z pobytu je nově zavedeným poplatkem, který nahradil poplatek za lázeňský a rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity. Převážně však vychází z poplatku za

⁴⁶KADEČKA, S. *Zákon o místních poplatcích a předpisy související. Komentář: Praha: C. H. Beck. ISBN: 80-7179-918-1. str. 25*

⁴⁷Těžký, V., Jantoš M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích – komentář. Praha: Wolkers Kluwer, 2016. Komentáře (Wolkers Kluwer ČR). ISBN: 978-80-7552-453-9. str. 33*

⁴⁸Vlastní vypracování. Zdroj: *Výpisky ze semináře o Novele zákona o místních poplatcích. Celý výčet uveden v příloze. 8.1.*

⁴⁹KADEČKA, S. *Zákon o místních poplatcích a předpisy související. Komentář: Praha: C. H. Beck. ISBN: 80-7179-918-1. str. 34*

⁵⁰Zákony ČR: *Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §2 [online]. [cit. 2020-01-02]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>*

⁵¹ *Státní veterinární správa. Povinné označování psů. [online]. [cit. 2020-01-25]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/povinne-oznacovani-psu/>*

lázeňský a rekreační pobyt a dá se považovat za turistický poplatek. Dále se jedná o jednorázový poplatek, který nemá poplatkové období.

Povinnost poplatníka odvádět daň za ubytovací služby byla zavedena u poplatku z ubytovací kapacity. Nastal zde však problém, že povinnost se nevztahovala na osoby, které poskytovaly služby v jiných než ubytovacích zařízeních přímo určených k poskytování ubytovacích služeb, jež musely získat kolaudační souhlas podle stavebně právních předpisů. „*Proto byl navržen poplatek z ubytování, jelikož pojem ubytování stále příkládá službu, která, je vázána na ta zařízení, ve kterých jsou poskytovány služby podle občanského zákoníku.*“⁵² Jinými zařízeními se rozumí rodinné domy, byty apod. Poplatek z pobytu se tak vztahuje jak na zařízení převážně určená k poskytování služeb, tak i zařízení k tomu neurčená.

Osoba, která není přihlášená v obci a využívá ubytovací služby trvající nejvýše 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednoho poskytovatele za úplatu je tak poplatníkem daně. Pobyt však nemá být v místech, ve kterých je omezována osobní svoboda, např. věznice. Od poplatku jsou osvobozeny osoby nevidomé, osoby závislé na pomoci jiné FO podle zákona upravujícího sociální služby a osoby, které jsou držitelem ZTP/P, dále pak osoby pobývajících ve zdravotnických zařízeních s výjimkou pobytu v lázeňských léčebných rehabilitačních zařízeních. Pracovníci vykonávající na území obce pro PO a FO sezónní práce a také státní zaměstnanci mají úlevu na dani z pobytu.

Poplatníkem se rozumí každá FO bez ohledu na místo trvalého pobytu, která využívá ubytovací služby přechodně a za úplatu. Tato daňová povinnost tak vzniká i FO bez ohledu na státní příslušnost. Plátcem daně je poskytovatel ubytovacích služeb, který vybere poplatek ve stanovené výši a odvede ji obci. „*Ubytovatel je povinen vést v listinné nebo elektronické podobě evidenční knihu za každé zařízení nebo místo, kde poskytuje úplatný pobyt.*“⁵³ V knize má plátcem povinnost uvést údaje o poplatníkovi, kterému poskytuje ubytovací služby. Jedná se o počátek a konec pobytu, jméno a příjmení, adresa bydliště, datum narození a číslo průkazu totožnosti, kterým může být občanský průkaz, cestovní doklad nebo průkaz o povolení k pobytu, a výše vybraného poplatku. Evidenční kniha musí být zachována po dobu 6 let od provedení posledního zápisu. V případě, že plátcem poplatku je pořadatel kulturní nebo sportovní akce, který poskytuje úplatný pobyt nejméně 1000 účastníkům této akce, může plnit

⁵²Vlastní vypracování. Zdroj: Výpisky ze semináře o Novele zákona o místních poplatcích. Celý výčet uveden v příloze. 8.1.

⁵³Zákon ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §3 [online]. [cit. 2020-01-03]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

evidenční povinnost ve zjednodušeném rozsahu. Žádost o tuto zjednodušenou evidenční povinnost musí plátce podat nejméně 60 dnů před zahájením samotné akce, přičemž musí uvést místo konání akce, název, druh a počátek a konec této akce. Správce poplatku má pak povinnost oznámit plátci poplatku své rozhodnutí nejpozději do 15 dnů ode dne oznámení.

Sazba poplatku z pobytu je stanovena na 21 Kč za každý započatý den pobytu s výjimkou dne počátku pobytu. Tato hodnota představuje součet 15 Kč za lázeňský nebo rekreační pobyt a 6 Kč za poplatek z ubytovací kapacity. Vycházelo se z obecné analýzy ostatních Evropských států. Od 1. ledna 2021 se nejvyšší stanovená sazba poplatku zvýší až na 50 Kč za každý započatý den.⁵⁴

3.5.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Veřejným prostranstvím se rozumí veřejná místa ve vlastnictví obce, která obec poskytuje k využívání třetím osobám a za jejichž využití vybírá poplatky, které dále investuje do pravidelné údržby těchto prostranství. Obec tak může hlídat, za jakým účelem a jak dlouho bude určité veřejné prostranství využíváno. Poplatek tak nese jak fiskální, tak regulační funkci.⁵⁵

Mezi využívání veřejného prostranství patří provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl.⁵⁶ Od poplatku jsou osvobozeny ty akce, které věnují celý výtěžek na charitativní a veřejně prospěšné účely. Osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P, nemají daňovou povinnost při užívání vyhrazeného parkovacího místa. Každá obec má povinnost uvést všechna zpoplatněná veřejná prostranství v obecně závazné vyhlášce. Ostatní veřejná prostranství jsou pak volně přístupná komukoli a slouží tak k obecnému využívání. Jedná se například o parky, náměstí, chodníky či veřejnou zeleň.

⁵⁴Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §3 [online]. [cit. 2020-01-02]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

⁵⁵Müllerová, K. Poplatek za využívání veřejného prostranství jako daňový příjem obce. In Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5914-6. s.289-298, 10 s

⁵⁶Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §4 [online]. [cit. 2020-01-03]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

U tohoto poplatku je za plátce i poplatníka považována stejná osoba.⁵⁷ Základ poplatku je odvozen od velikosti využívaného veřejného prostranství a od délky jeho pronájmu. Sazba je stanovena obcí v obecně závazné vyhlášce. Její maximální výše je zákonem stanovena maximálně na 10 Kč za každý využitý metr a den.⁵⁸

3.5.4 Poplatek ze vstupného

Každou akci, na kterou je vybírané vstupné, obec může, ale nemusí, zatížit různě vysokými poplatky. V případě, že je ve vstupném zahrnuta daň z přidané hodnoty, poplatek je o tuto částku snížen.⁵⁹ Od poplatku jsou osvobozeny akce, jejichž celý výtěžek je odveden na charitativní nebo veřejně prospěšné účely.⁶⁰ Dále je od poplatku osvobozené vstupné na prohlídky kulturních památek.

Sazba poplatku je stanovena procentuálně a činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Při opakovaném pořádání akcí může poplatník po dohodě s obcí stanovit také paušální částku, která však musí být zavedený v obecně závazné vyhlášce.

3.5.5 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Tento poplatek se vybírá převážně u míst, na které je obecně vjezd motorovým vozidlem zakázán. Může se jednat například o historická místa. Zaplacením poplatku si tak poplatník zaplatí povolení k vjezdu s motorovým vozidlem. Osvobozeny jsou osoby, které jsou přihlášené nebo vlastní nemovitost na území obce nebo danou nemovitost využívají k podnikání nebo k veřejně prospěšné činnosti. Dále jsou osvobozené osoby zdravotně postižené a držitelé průkazu ZTP nebo ZTP/P a jejich průvodci.

Maximální sazba poplatku činí až 200 Kč za každý započatý den. U tohoto poplatku je po dohodě možné stanovit poplatek také paušální částkou.⁶¹

⁵⁷PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1., str. 70-71

⁵⁸PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1., str. 73

⁵⁹Těžký, V., Jantoš M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích – komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. *Komentáře (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN: 978-80-7552-453-9.

⁶⁰Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §6 [online]. [cit. 2020-01-03]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

⁶¹Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §10 [online]. [cit. 2020-01-05]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

3.5.6 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Každá obec má více možností, jak zpoplatnit svoz komunálního odpadu. 80 % obcí volí formu místního poplatku. Další možnost stanovuje zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, který udává částku podle reálných nákladů. Těmito náklady se rozumí shromažďování, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu.⁶² Poslední variantou je smlouva mezi městem, obcí a jednotlivými osobami o svozu komunálního odpadu. Tento poplatek má fiskální účel. Jejím vybíráním se přispívá k zajišťování provozu systému.⁶³

Poplatníkem se stává každá FO přihlášená na území obce, která vytváří komunální odpad, dále pak FO, která má ve vlastnictví zařízení určené pro individuální rekreaci a ve kterém není přihlášená žádná FO. Výše poplatku je pak stejná jako za jednu FO. Komunálním odpadem se rozumí veškerý odpad, který vzniká na území obce při činnosti FO. V případě, že v jedné domácnosti žije více osob, může poplatek za komunální odpad odvádět jeho vlastník nebo správce. Tato osoba se pak stává plátcem daně a je povinna uvést správci poplatku jména, příjmení a data narození osob, za které poplatek platí.

Od poplatku je osvobozena osoba, která je

- a) „umístěna do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy,*
- b) umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého, nebo*
- c) umístěna v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení“.*⁶⁴

Sazba poplatku se dělí na dvě částky – částku, jejíž maximální výše činí 250 Kč na osobu na kalendářní rok a jejímž vybíráním se přispívá na provoz systému. Druhá částka

⁶²TĚŽKÝ, V., Jantoš, M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích - komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. *Komentáře (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN: 978-80-7552-453-9. str. 112

⁶³PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1., str. 88

⁶⁴Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §10b [online]. [cit. 2020-01-06]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

může činit až 750 Kč na osobu na kalendářní rok a je stanovena podle skutečných nákladů obce z předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu. Druhá částka je rozúčtována na jednoho poplatníka každý rok. V obecně závazné vyhlášce se tak neuvádí jedna společná částka.⁶⁵

3.5.7 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Každý pozemek, který má možnost napojit se na kanalizaci v obci, má zvýšenou hodnotu. Zpoplatněním tohoto napojení poplatník hradí část nákladů na vybudování kanalizace a vodovodu v obci. Poplatníkem se tak stává osoba, která vlastní pozemek s možností připojit se na obcí vybudovanou kanalizaci nebo vodovod. V případě, že pozemek vlastní více osob, plátcí se stávají společně.

„Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností.“⁶⁶ Cena je stanovena v roce, ve kterém budova nabyla právní moci nebo kladného kolaudačního rozhodnutí, a je stanovena konkrétně za 1 m². Výše poplatku může být stanovena pro každý pozemek samostatně nebo podle předem daných kvalitativních znaků. Každá obec uvede v obecně závazné vyhlášce postupy při stanovení cen.⁶⁷

⁶⁵JIRÁSKOVÁ, Zdeňka a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1.str.16*

⁶⁶Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §10c [online]. [cit. 2020-01-06]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

⁶⁷PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1., str. 92-93*

4 Vlastní práce

V teoretické části práce je provedena analýza platné právní úpravy spadající pod danou problematiku včetně podrobného rozboru jednotlivých poplatků, se kterými je možné se v obci setkat podle platné právní úpravy.

V rámci absolvování praxe se autorka rozhodla o aplikování dosud zjištěných informací v podmínkách města Liberec. Na území obce byla využita kvalitativní metoda výzkumu s využitím nástroje rozhovoru. Dále jsou na příslušných úřadech obce zjištěna druhotná data přímo o výši vybírání jednotlivých poplatků na území města Liberce za dané časové období, na základě kterých bylo provedeno vyhodnocení, které autorce posloužilo jako základ pro přípravu otázek k rozhovoru s vedoucí oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec o dopadech novely zákona na město a jeho občany.

4.1 Statutární město Liberec

Liberec se nachází na severu České republiky v Libereckém kraji a rozléhá se na ploše 106 km². Pojmem statutární město se rozumí taková obec, která má dle českého obecního zřízení zvláštní postavení. Může se členit na jednotlivé městské části a obvody. Vzhledem k tomu, že územní členění Liberce pobírá 35 městských čtvrtí a jeden městský obvod – Vratislavice nad Nisou – jedná se o asymetrické územní členění, kdy městské obvody nejsou situovány na celé území města. Počet obyvatel činí 104 163 (2018).⁶⁸

Nejvyšším orgánem obce je liberecké zastupitelstvo skládající se z 39 členů, dále pak rada obce, primátor, náměstci primátora a tajemník. Primátorem byl zvolen zastupitelstvem v roce 2018 Ing. Jaroslav Zámečník, CSc.⁶⁹

Veškeré změny navržené v obecně závazných vyhláškách podle novely zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, která vzešla v účinnost 1.1.2020, byly schváleny radou města již při prvním předložení. Problém nenastal ani u zastupitelstva města, které vydalo obecně závazné vyhlášky na prvním projednávání. Na nových obecně závazných vyhláškách se začalo pracovat ještě před podpisem zákona prezidentem. Díky tomu nebylo zapotřebí svolat mimořádné zasedání zastupitelstva města Liberec.

⁶⁸Města a obce | ČSÚ v Liberci. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 2019-10-22] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/mesta_a_obce

⁶⁹Občan – Statutární město Liberec. [online]. [cit. 2019-10-22] Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/>

Novela zákona přinesla pro město Liberec rozšíření pravomocí při získávání rozšířených informací o osobách přihlášených na území obce. Nově bude moci město oprávněně získat i adresu doručovací, zákonné zástupce, omezení svéprávnosti apod., které může využít pouze a výhradně k řádné správě místních poplatků.⁷⁰

4.1.1 Rozpočet města

Statutární město Liberce sestavuje rozpočet v souladu s právními normami v platných zněních. Nezahrnuje však rozpočet pro městský obvod Liberec – Vratislavice nad Nisou, který si sestavuje svůj vlastní. Při zpracování rozpočtu je zohledňována aktuální a očekávaná ekonomická situace České republiky, predikce daňových příjmů ministerstva financí ČR, schválený rozpočet na předešlý rok a vyhodnocení očekávaných skutečností rozpočtu, střednědobý výhled a očekávaný stav zůstatku fondů města Liberec v závěru předešlého roku. Výdaje města se plánují s ohledem na výši příjmů. Mezi nejvýznamnější výdajové položky patří především investice do městského majetku a výdaje na jeho opravy a údržbu.

V roce 2019 očekávalo město Liberec příjmy z daní a poplatků 1 832 934 000 Kč, což je o 179 415 000 Kč méně než predikce na rok 2020, která činí 2 012 349 000 Kč. Daňové příjmy mají nejvyšší vliv na celkové příjmy. Nejvyšší nárůst se očekává u příjmů z poplatku za komunální odpad, a to až o 65 mil. Kč (44,4 %) oproti roku 2019, díky stoupajícím výdajům za tuto službu.⁷¹

4.1.2 Místní poplatky v Liberci

Zastupitelstvo města Liberec vydává jednotlivé místní poplatky, které dále spravuje a kontroluje Magistrát města Liberec a Úřad městského obvodu Liberec pro Vratislavice nad Nisou. Kontrolu nad plněním poplatkové povinnosti pak vykonávají zaměstnanci těchto úřadů a Městská policie Liberec.

Obec Liberec v současnosti vybírá tyto poplatky:

1. poplatek ze psů,
2. poplatek z pobytu,
3. poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,

⁷⁰Vlastní vypracování – zdroj: Rozhovor s vedoucím oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020. Celý výčet uveden v příloze 8.2

⁷¹Rozpočet statutárního města Liberec na rok 2020 [online]. [cit. 2020.02.18] Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/odbory-magistratu/odbor-ekonomiky/dokumenty/rozpocet-mesta-2020.html>

4. poplatek za využívání veřejného prostranství na území města Liberec.

Na základě novely zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, se zastupitelstvo města Liberec usneslo vydat obecně závazné vyhlášky k výše uvedeným poplatkům, které vešly v účinnost 1. ledna 2020.

4.1.2.1 Poplatek ze psů

Poplatníkem je držitel psa staršího 3 měsíců. Vznik této poplatkové povinnosti je poplatník povinen oznámit Magistrátu města Liberec nebo Úřadu městského obvodu Liberec-Vratislavice nad Nisou, jakožto správce poplatku, nejpozději 15 dnů ode dne, kdy pes dovršil stáří 6 měsíců nebo kdy nabyl psa staršího 6 měsíců. Pokud osoba obdržela psa mladšího 6 měsíců, musí tuto skutečnost oznámit nejpozději v den dovršení stáří 6 měsíců. „V ohlášení poplatník uvede jméno, popřípadě jména, a příjmení nebo název, obecný identifikátor, byl-li přidělen, místo pobytu nebo sídlo podnikatele, popřípadě další adresu pro doručování a další údaje rozhodné pro stanovení poplatku, zejména plemeno psa, jeho pohlaví, stáří a datum převzetí a veškeré skutečnosti zakládající vznik nároku na úlevu nebo osvobození od poplatku.“⁷² Poplatník má dále povinnost nahlásit jakoukoli změnu, která by mohla mít vliv na výši poplatku či na jeho osvobození nejpozději 15 dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala, i když se jedná o osobu, která je od poplatkové povinnosti osvobozena. Po splnění ohlašovací povinnosti obdrží držitel psa od Magistrátu města Liberec nepřenosnou evidenční známku, na které je vyznačeno evidenční číslo psa a název Město Liberec.

Sazba poplatku za prvního psa činí 600 Kč a za druhého a za každého dalšího psa pak 1500 Kč za kalendářní rok. Pokud je pes v držení kratší dobu, než je jeden kalendářní rok, platí se poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu započatých kalendářních měsíců. V případě, že držitelem je osoba starší 65 let, je sazba stanovena na 200 Kč za prvního a pak následně 300 Kč za každého dalšího psa. Splatnost poplatku je stanovena k 31.3. příslušného kalendářního roku. Pokud není poplatek zaplacen včas a ve správné výši, vyměří mu správce poplatku poplatek výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Pokud není nedoplatek zaplacen do 15 dnů, je zasláno upozornění na nedoplatek dle § 153 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Pokud není dluh zaplacen ani poté, nastane vymáhání pomocí daňové exekuce, vymáhání prostřednictvím soudního exekutora, popřípadě uplatnění v insolvenčním

⁷²Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 4/2019, o místním poplatku ze psů [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/vyhlaskey-narizeni/vyhlaskey/ozv-sml-c-4-2019-mistnim-poplatku-psu.html>

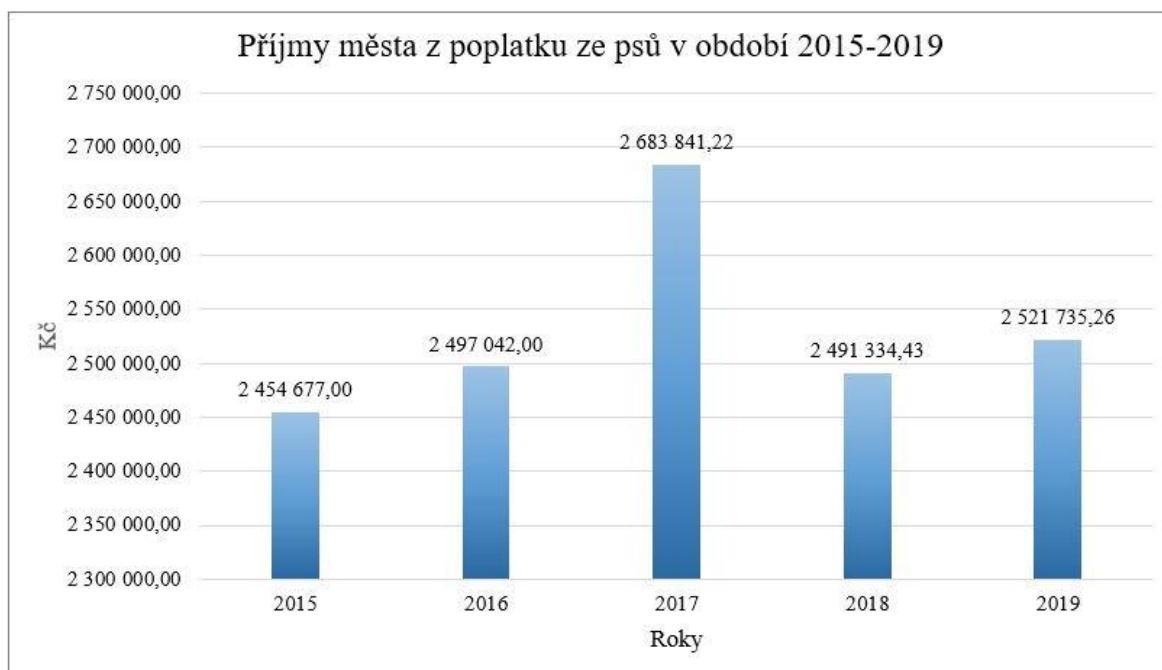
řízení nebo přihlášení do veřejné dražby, v praxi nejčastěji exekuce na účet, exekuce na mzdu podle § 175 daňového řádu. V průběhu roku se také provádí místní šetření ke zjištění nových poplatníků, které provádí pracovnice poplatku v souladu s daňovým řádem. Šetření probíhá na základě podnětů od občanů nebo dle výsledků místních šetření v terénu. V případě nezaplacení se uzavírají také splátkové kalendáře k úhradě nedoplatků za předchozí období.⁷³ Vznikne-li nedoplatek poplatníkovi, kterým se stává osoba mladší 18 let, a tudíž nenabyl plné svéprávnosti, spadá poplatková povinnost na zákonného zástupce nebo opatrovníka. Správce poplatku má právo zvýšit sankci za nezaplacení poplatku až na trojnásobek.

Od poplatku je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, osoba, která je závislá na pomoci FO opravňující vykonávat sociální služby a nebo osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P nebo ZTP, dále pak osoba zajišťující výcvik psů pro tyto osoby nebo osoba provozující útulek pro zvířata. Po dobu jednoho roku jsou osvobozeni osoby, které převzaly psa z útulku. Osvobozeny jsou dále PO zřízené nebo založené statutárním městem Liberec nebo osoby, jejichž psi mají speciální výcvik záchranářských prací.⁷⁴

⁷³Vlastní vypracování – zdroj: Rozhovor s vedoucím oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020. Celý výčet uveden v příloze 8.2

⁷⁴Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 4/2019, o místním poplatku ze psů [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/ozv-sml-c-4-2019-mistnim-poplatku-psu.html>

Graf 1 - Příjmy města z poplatku ze psů v období 2015-2019



Zdroj: Vlastní vypracování⁷⁵

Na uvedeném grafu je znázorněna výše příjmů z poplatku ze psů za posledních 5 let, tj. od roku 2015-2019. Příjmy poplatku dostává obec z počtu přihlášených psů na území města a z počtu registrací během daného roku. V průběhu roku se provádí také šetření vedoucí ke zjištění nových poplatníků a osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost, kterým jsou na základě vyměření poplatku předloženy splátkové kalendáře k úhradě nedoplatku za předchozí období.⁷⁶

V roce 2017 byly příjmy výrazně vyšší oproti ostatním sledovaným rokům. Důvodem bylo spravování poplatku 2 úřednicemi namísto 1 v rámci nástupu a zapracování nové pracovnice za stávající, odcházející do starobního důchodu.⁷⁷

4.1.2.2 Poplatek z pobytu

Poplatníkem tohoto poplatku se stává osoba, která není přihlášená na území obce. Poplatek vybírá a následně odvádí ubytovatel, jakožto plátce poplatku. Plátce poplatku má v rámci své ohlašovací povinnosti poskytovat informace správci poplatku o zahájení a

⁷⁵Graf podle dat ze závěrečných účtů statutárního města Liberec v letech 2015-2019

⁷⁶Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2018 [online]. [cit. 13.02.2020]. Dostupný z WWW: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/zaverecny-ucet-mesta/>

⁷⁷Vlastní vypracování – zdroj: Rozhovor s vedoucím oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020. Celý výčet uveden v příloze 8.2

ukončení služby a to do 15 dnů. Ubytovatel je dále povinen vést evidenční knihu v listinné nebo elektronické podobě za každé zařízení nebo místo, ve kterém poskytuje úplatný pobyt. Do evidenční knihy má plátce povinnost uvést informace o FO, kterým ubytování poskytl – jedná se o jméno a příjmení ubytovaného, adresu bydliště, datum narození, výši vybraného poplatku a doklad totožnosti, kterým může být občanský průkaz, cestovní doklad nebo průkaz o povolení k pobytu. Evidenční knihu má plátce povinnost uchovat po dobu 6 let od data posledního zápisu.

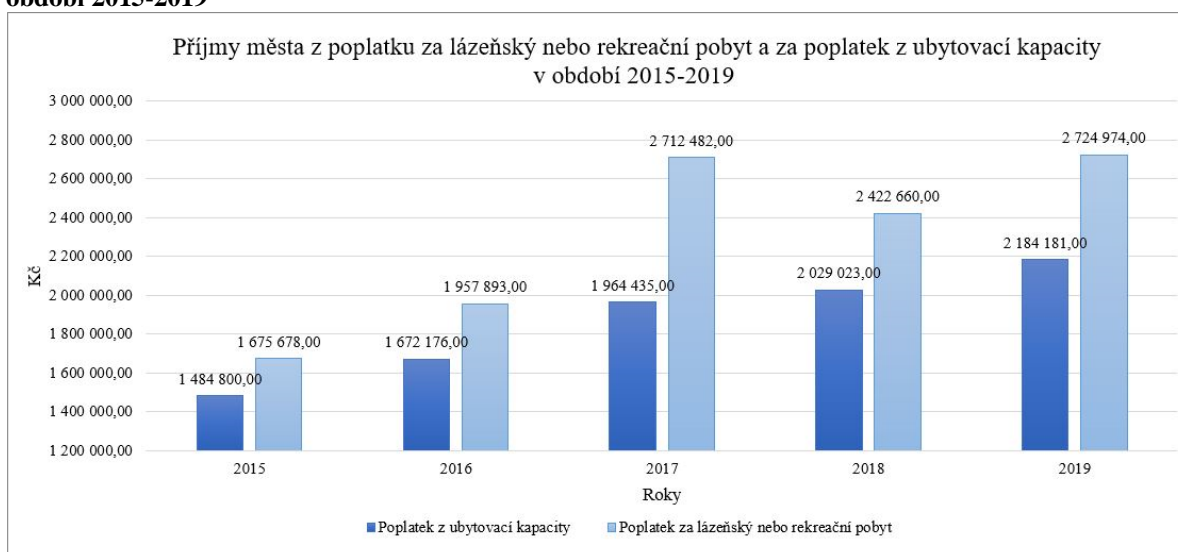
Sazba poplatku činí 19 Kč za osobu za každý započatý den pobytu mimo den příchodu. Částka je stanovená jako součet původních sazeb poplatků, které byly zavedené na území města – 4 Kč za poplatek z ubytovací kapacity a 15 Kč za poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.⁷⁸ Ubytovatel, který má k dispozici více jak 20 lůžek, má povinnost odvádět poplatek v kalendářním měsíci. Oproti tomu ubytovatel s ubytovací kapacitou do 20 lůžek může odvádět poplatek v kalendářním pololetí. Poplatek je splatný do 15 dnů po skončení poplatkového období, kterým je buď kalendářní měsíc nebo kalendářní půlrok. Po skončení poplatkového období má plátce povinnost podat hlášení správci poplatku o celkovém počtu dnů pobytu (neboli počet dnů pobytu vynásobený počtem ubytovaných osob) a výši vybraného a odváděného poplatku (neboli celkový počet dnů pobytu vynásobený sazbou poplatku). Od poplatku je osvobozena osoba nevidomá, osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, a její průvodce. Dále pak osoba, která je považována za závislou na jiné FO podle zákona upravujícího sociální služby. Mezi další osoby, kterým zanikla poplatková povinnost, jsou osoby mladší 18 let, osoby hospitalizované ve zdravotnickém zařízení, pokud toto zařízení neposkytuje lázeňskou rehabilitační péči, ve školském zařízení apod.

V případě, že nebude poplatek odveden plátcem včas a ve správné výši, vyměří mu správce poplatku poplatek platebním výměrem k přímé úhradě. Zvýšenou částku může správce navýšit až na trojnásobek.⁷⁹

⁷⁸Vlastní vypracování – zdroj: Rozhovor s vedoucím oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020. Celý výčet uveden v příloze 8.2

⁷⁹Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 5/2019, o místním poplatku z pobytu [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/ozv-sml-c-5-2019-mistnim-poplatku-z-pobytu.html>

Graf 2 - Příjmy města z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt a za poplatek z ubytovací kapacity v období 2015-2019



Zdroj: Vlastní vypracování⁸⁰

Město dosáhlo za poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt v letech 2017 a 2019 nadstandartních příjmů, které by se daly odůvodnit zvýšenou návštěvností města turisty, kteří volí i několikadenní rekreační pobyty na území obce. Město se v posledních letech chlubí svou atraktivitou a uspokojivou ekonomickou situací. Poplatek z ubytovací kapacity má za posledních 5 let plynulou vzrůstající tendenci. Stejně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt se tento trend dá odůvodnit narůstáním cestovního ruchu na území města.⁸¹

I přesto, že sdílená ekonomika nepředstavovala pro město Liberec výrazný problém, přibývají od 1.1.2020, kdy vzešla v účinnost novela zákona o místních poplatcích, registrace k poplatku z pobytu, jelikož se nově musí registrovat i poskytovatelé jiných než tradičních ubytovacích služeb. (Viz kap. 3.5.2 Poplatek z pobytu)

I přes vzrůstající počet registrovaných plátců se výše příjmů za nový poplatek z pobytu zatím nedá predikovat, protože se zpoplatňují jen pobyty do 60 dnů, tudíž se poplatková povinnost nebude vztahovat na ubytovny, které poskytují ubytovací služby dlouhodobě.⁸²

⁸⁰ Graf podle dat ze závěrečných účtů statutárního města Liberec v letech 2015-2019

⁸¹ Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2018 [online]. [cit. 2020-01-15]. Dostupný z WWW: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/zaverecny-ucet-mesta/>

⁸² Vlastní vypracování – zdroj: Rozhovor s vedoucím oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020. Celý výčet uveden v příloze 8.2

4.1.2.3 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Za poplatníka je zde brána každá FO přihlášená ve městě nebo která vlastní stavbu určenou k rekreaci, ve které není přihlášená žádná FO a to ve výši sazby za jednu FO. V případě, že vlastnické právo ke stavbě má více osob, jsou tyto osoby povinny platit poplatek společně a nerozdílně, přičemž za osoby tvořící domácnost, může poplatek platit jedna osoba – tato osoba má však povinnost uvést správci poplatku jméno/a, příjmení a data narození těchto osob.

Vznik poplatkové povinnosti má poplatník povinnost ohlásit nejpozději 15 dnů od data vzniku správci poplatku. Ve stejné lhůtě má konat i v případě existence skutečnosti zákládající nárok na osvobození od poplatku.

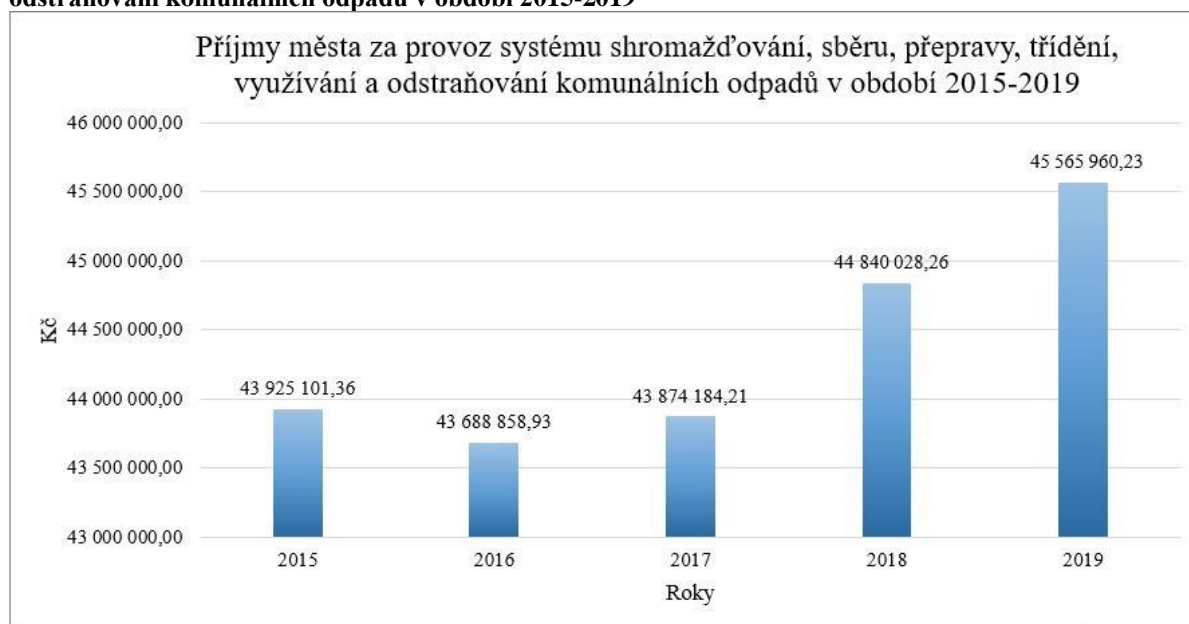
Sazba poplatku je stanovena pro kalendářní rok na 720 Kč za každého poplatníka neboli 60 Kč za měsíc. Částka 470 Kč z celkové částky je určena na základě skutečných nákladů města z předchozího kalendářního roku vynaložených na sběr a svoz netříděného odpadu za poplatníka. Za rok 2018 činily náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu celkem 64 393 246 Kč. Poplatek je splatný pololetně, k 31.3. a 30.9., ve dvou stejných splátkách.

Osvobozena od poplatku je každá FO držující se po dobu alespoň 1 roku mimo území České republiky. Dále pak osoby mající trvalý pobyt v sídle Magistrátu města Liberec nebo Úřadu městského obvodu Liberec – Vratislavice nad Nisou.⁸³ Podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech „*obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit (§ 17 odst. 2) a vybírat poplatek za komunální odpad (dále jen "poplatek") vznikající na jejím území. Poplatek nelze stanovit současně s místním poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona*“.⁸⁴

⁸³Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 3/2019, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z WWW: Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/vyhlaskey-narizeni/vyhlaskey/cislo-3-2019-obecne-zavazna-vyhlaskey-statutarniho-mesta-liberec-mistnim-poplatku-za-shromazdovani-sberu-prepravy-trideni-vyuzivani-a-odstranovani-komunalnich-odpadu.html>

⁸⁴Zákony ČR: Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů §17 [online]. [cit. 2020-01-08]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>

Graf 3 - Příjmy města za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v období 2015-2019



Zdroj: Vlastní vypracování⁸⁵

Od roku 2017 došlo k výraznému navýšení příjmu za tento poplatek pro město Liberec. V roce 2019 byl skutečný příjem ve výši 45 565 960 Kč, což je navýšení oproti roku 2018 o 725 932 Kč. Obecně tento poplatek má nejvyšší podíl na příjmech města v rámci poplatkových povinností. Důvodem velkého navýšení příjmů pro město za poslední 3 roky je mj. proces vymáhání poplatku od poplatníků, které zahrnuje rozesílání výzev k registraci poplatku a případné vymáhání nedoplatků.⁸⁶

4.1.2.4 Poplatek za využívání veřejného prostranství na území města Liberec

Poplatkovou povinnost nese každá FO či PO využívající veřejné prostranství pro kulturní, sportovní či reklamní akce nebo tvorbu filmových a televizních děl. Jako veřejné prostranství je bráno místo vyhrazené pro parkování, místo pro umístění skládek a provádění výkopových prací, místo pro umístění cirkusů, lunaparků a různých dočasných staveb, které slouží k poskytování služeb a prodeje.⁸⁷ Poplatková povinnost pak trvá ode dne počátku využívání veřejného prostranství až do jeho konce. Tuto skutečnost má poplatník povinnost ohlásit nejpozději 8 dní od ukončení užívání.

⁸⁵Graf podle dat ze závěrečných účtů statutárního města Liberec v letech 2015-2019

⁸⁶Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2018 [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupný z WWW: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/zaverecny-ucet-mesta/>

⁸⁷Zákon ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §4 [online]. [cit. 2020-01-06]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

V ohlášení poplatník uvede mj. také místo užívaného prostranství, velikost využívané plochy a také skutečnosti dokládající nárok na úlevu či osvobození od poplatkové povinnosti.

Území města je rozděleno do 3 zón – A, B, C, podle kterých je stanovena výše sazby. Jednotlivé zóny jsou ohraničeny ulicemi města. Výše sazby se dále liší podle toho, zda místo slouží pro prodej výrobků, zajištění reklamy, vystavení zboží, poskytování atrakcí apod.:

a) *„Zařízení pro poskytování prodeje:*

Zóna A 50,-/m² za každý i započatý den

Zóna B 20,-/m² za každý i započatý den

Zóna C 10,-/m² za každý i započatý den

b) *Umístění reklamních zařízení:*

Zóna A 50,-/m² za každý i započatý den

Zóna B a C 30,-/m² za každý i započatý den

c) *Vystavené zboží před obchody:*

Zóna A, B a C 10,-/m² za každý i započatý den

d) *Předzahrádky*

Zóna A 10,-/m² za každý i započatý den

Zóna B 5,- /m² za každý i započatý den

Zóna C 2,- /m² za každý i započatý den

e) *Poskytování parkovacího místa:*

Zóna A 25 000,-/rok za jedno stání

Zóna B a C 10 000,-/rok za jedno stání

f) *Umístění cirkusů a jiných atrakcí:*

Zóna A 5,-/m² za každý i započatý den

Zóna B a C 3,-/m² za každý i započatý den

g) *Tvorba filmových a televizních děl je zpoplatněna sazbou 10,-/m² užívané plochy za každý i započatý den na celém území měst Liberec. “⁸⁸*

⁸⁸Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 2/2016, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství na území města Liberec [online]. [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/cislo-2-2016-obecne-zavazna-vyhlaska-statutarniho-mesta-liberec-mistnim-poplatku-z-uzivani-verejneho-prostranstvi-na-uzemi-mesta-liberec.html>

Minimální výše částky pro zpoplatnění musí být vyšší než 50 Kč. Poplatek je splatný nejpozději 30 dnů od data ukončení užívání veřejného prostranství. Pokud je místo využíváno déle než 1 rok, splatnost daně je 30 dnů po skončení daného kalendářního roku.

Poplatek za využívání trvalého parkovacího místa neplatí osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P. Osvobozeny jsou také akce, jejichž výdělek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely.⁸⁹

Graf 4 - Příjmy města z poplatku za užívání veřejného prostranství v období 2015-2019



Zdroj: Vlastní vypracování⁹⁰

Na výše uvedeném grafu je možné vidět, že výše příjmů za posledních 5 let kolísá. Nejvyšší nárůst nastal v roce 2018 o 2 134 149 Kč. Podle závěrečného účtu Statutárního města Liberec z roku 2018 bylo důvodem k tak značnému navýšení příjmu poplatků za užívání prostranství během stavebních činností (výkopy, staveniště apod.), dále za zábor prostranství pro potřeby tvorby filmových a televizních děl a za zpoplatnění více vyhrazených trvalých parkovacích míst.⁹¹

⁸⁹Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů hlava §4 [online]. [cit. 2020-01-03]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

⁹⁰Graf podle dat ze závěrečných účtů statutárního města Liberec v letech 2015-2019

⁹¹Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2018 [online]. [cit. 2020-02-13]. Dostupný z WWW: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/zaverecny-ucet-mesta/>

5 Vyhodnocení a diskuze

Z teoretické části práce vyplývá, že každá obec v rámci své samostatné působnosti může vydávat obecně závazné vyhlášky, pomocí kterých stanoví místní poplatky, jejichž výčet je stanoven v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů. Výnosy za jednotlivé poplatky patří mezi daňové příjmy obce, se kterými může libovolně nakládat a ze kterých obvykle financuje prostředky pro udržitelný rozvoj obce. Mezi cíle práce bylo vyhodnotit výši příjmů za jednotlivé poplatky ve městě Liberec za posledních 5 let. Analýza jednotlivých příjmů byla zmíněna při rozhovoru s pracovníkem Magistrátu města Liberec za účelem objasnění důvodů, které k daným trendům vedly.

Autorka zjistila, že na území města se příjmy za posledních 5 let za poplatek ze psů pohybují okolo 2 500 000 Kč ročně. V roce 2017 nastalo neobvyklé navýšení výnosu za tento poplatek o téměř 200 000 Kč až na 2 683 841 Kč. Na základě rozhovoru bylo zjištěno, že v daném roce spravovalo tento poplatek o jednu úřednici více, z důvodu blízkého odchodu stávající pracovníce do penze a zapracování nové. Bylo tak k dispozici více pracovníků ke zjišťování nových poplatníků a osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost.

Na základě příjmů za poplatek za provoz systémů shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v letech 2015-2019 bylo zjištěna vzrůstající tendence od roku 2017 o přibližně 1 000 000 Kč každý rok. V roce 2019 dosahoval příjem za tento poplatek až 45 565 960 Kč. Důvodem je důraz na vyhledávací činnost osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost, a na následné vymáhání nedoplateků, které bylo vyměřené platebním výměrem. Výnosy za tento poplatek patří mezi největší daňové příjmy za poplatky vybírané ve městě Liberec.

Příjmy za poplatek za užívání veřejného prostranství za posledních 5 let kolísají. Nejvyšší výnos byl zaznamenán v roce 2018, 6 593 504 Kč. V roce 2019 to bylo o přibližně 1 000 000 Kč méně, 5 543 099 Kč. Město v těchto letech mělo více pronájmů veřejných prostranství pro tvorby filmových a televizních děl. Uvedená výše příjmů nastala také díky rozšíření zpoplatněných parkovacích míst a zvýšený počet dokončených dlouhodobých záborů, kterými jsou opravy komunikací, liniové výkopy apod.

Na začátku roku 2020 vešla v účinnost novela zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, která patří mezi největší novely v dané problematice. Největší změna nastala u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt a u poplatku z ubytovací kapacity. Tyto dva poplatky byly zrušeny a nahrazeny poplatkem z pobytu, který má přinést řešení pro dosavadní problém sdílené ekonomiky, která má za následek snižování příjmů

obce, kvůli poskytování ubytovacích služeb jinými než k tomu určenými ubytovacími zařízeními, které nejsou na území obce registrovány jako plátcí. Příjmy města za poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt dosahovaly 2 712 482 Kč za rok 2017 a 2 724 974 Kč za rok 2019, což jsou nejvyšší příjmy za posledních 5 let. Poplatek z ubytovací kapacity měl pomalou vzrůstající tendenci, v roce 2019 dosahovaly výnosy až 2 184 181 Kč. I přesto, že sdílená ekonomika přinesla závažný problém pro některé obce, které těžily především díky poskytování ubytovacích služeb (jedná se například o některé lázeňské destinace), na území Liberce tento problém nebyl tak značný.

S ohledem na rozpočet města na rok 2020, jehož navrhované daňové příjmy a příjmy z poplatků činí 2 012 349 000 Kč, což je v porovnání s předešlým rokem 2019 o 179 415 000 Kč více, se dá říci, že město očekává navýšení příjmů především u poplatku za provoz systémů shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, u kterého dochází v posledních letech k vyšším příjmům. Očekává se také, že vzrůstající tendence by měla pokračovat i s ohledem na stoupající výdaje za tuto službu. Dalším důvodem, který by mohl vést k navýšení příjmů z poplatků, je možný narůstající počet plátců poplatku z pobytu, protože v rámci novely zákona se musí nově registrovat i poskytovatelé ubytovacích služeb v zařízeních, které nebylo dosud možné dohledat v žádné úředně vedené evidenci. Daňová povinnost se tak vztahuje na jiných než ubytovacích smlouvách, jejichž předmětem je úplatné poskytnutí pobytu.

I přesto, že ve městě Liberec dochází k navyšování příjmů z poplatků především díky vyhledávacím činnostem, které odhalují neregistrované poplatníky nebo jednotlivé nedoplatky, nastává zde problém s nedostatkem pracovních sil tyto činnosti vykonávajících. Je evidentní, že při porovnání příjmu u poplatku ze psů nastalo výrazné navýšení příjmů pro obec díky spravování poplatku více úřednicemi, které se mohly věnovat zjišťování nových poplatníků a osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost. V praxi také chybí povinné nahlášení mikročipu psa do registru města, které by mohlo napomoci ve vyhledávací činnosti ke zjišťování nových plátců poplatku. Na území města je toto nahlašování prozatím zcela dobrovolné. Dále by bylo zapotřebí zavést povinné zálohy na pobyt u osob, u kterých není jisté na jak dlouhou dobu ubytování využijí – toto opatření pomůže předejít situacím, kdy například zahraniční dělníci ukončí svůj pracovní poměr dříve, než původně nahlásí.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce s názvem „Místní poplatky v obci v podmínkách města Liberec“ bylo vyhodnotit problematiku místních poplatků z pohledu zákonné právní úpravy v kontextu pravomocí obcí z hlediska místní úpravy formou obecně závazných vyhlášek obcí. Zavedení místních poplatků je nedílnou součástí samostatné působnosti obce, která se však musí pohybovat jen v mezích stanovených zákonem. Obce mohou například rozhodovat o zavedení či nezavedení jednotlivých poplatků, o výši jejich sazeb a samy se také starají o jejich správu. Obec má právo stanovit si v mezích zákonné právní úpravy obecně závaznou vyhláškou druhy místních poplatků, jejich výši, případně subjekty, které mají právo na úlevy v placení těchto poplatků. Výši příjmů obce z jednotlivých poplatků tak lze ovlivnit jednak zavedením poplatkové povinnosti, ale také důslednou kontrolou placení a následného vymáhání nedoplatků na povinných subjektech.

Platná právní úprava místních poplatků pochází z roku 1990. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů je hmotněprávním předpisem zakládajícím právní vztahy mezi obcí a poplatkovými subjekty. Pouze na jeho základě a v jeho mezích mohou obce vydávat obecně závazné vyhlášky, jimiž na svém území místní poplatky zavedou. Obecně závazné vyhlášky o místních poplatcích patří k nejčastěji vydávaným právním předpisům obce. Jednotlivé obce tak mohou ve svém území sledovat, aby zavedení poplatků naplňovalo funkci fiskální, ale také regulační. Účelem funkce fiskální je, aby výnos z poplatku posílil příjmovou stranu obecního rozpočtu. Funkce regulační slouží především k ovlivňování chování občanů tak, jak obec vyžaduje.

Autorka v rámci zpracování práce udělala rozbor novely zákona o místních poplatcích. Novela zákona měla za následek snížení počtu místních poplatků z původních 8 na 7. Došlo ke zrušení poplatku z ubytovací kapacity a poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Oba tyto poplatky nahradil jeden poplatek a tím je poplatek z pobytu, který má rozšířit počet registrovaných poskytovatelů ubytovacích služeb a tím tak omezit možné ztráty na daních v obci v této oblasti. V rámci doplnění informací o změnách v zákoně autorka udělala rozbor sněmovních tisků a důvodové zprávy, které doprovázely projednávání zákona. Největší problémy během projednávání nastaly u prosazování nejvyšší možné sazby za poplatek z pobytu, kde se diskutovalo o sazbě 50 Kč a 150 Kč. Hlavním důvodem pro stanovení nižší uvedené částky, která vejde v účinnost až na začátku příštího roku, bylo předejití narušení konkurenceschopnosti České republiky v porovnání s dalšími státy.

Praktická část bakalářské práce obsahuje v první řadě základní údaje o městě Liberec, kde bylo dále provedeno vyhodnocení příjmů z místních poplatků ve městě Liberec v letech 2015-2019. Při vyhodnocení příjmů z poplatků byla zjištěna skutečnost, že nejvyšší výnosy má město Liberec za poplatek za provoz systémů shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které v roce 2019 dosáhly výše 45 565 960 Kč. Město odhaduje daňové příjmy a příjmy z poplatků na rok 2020 až 2 012 349 000 Kč, což je o 179 415 000 Kč více, než bylo predikováno v roce 2019. Správa poplatků na území města je efektivnější v porovnání s předchozími roky, díky většímu důrazu na vyhledávací činnosti k nalezení nových poplatníků a osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost. Výzkumem bylo zjištěno, že ve městě Liberec dochází k navyšování příjmů z poplatků především díky vyhledávacím činnostem, které odhalují neregistrované poplatníky nebo jednotlivé nedoplatky, bylo by vhodné personálně posílit úseky, které se zabývají především vymáháním nedoplatků.

Na základě vyhodnocení provedeného výzkumu autorka navrhuje několik doporučení pro zlepšení činnosti při správě poplatků na území města. Za prvé, zaměstnat více kvalifikovaných pracovníků, kteří budou spravovat místní poplatky a vyhledávací činnosti ke zjišťování nových poplatníků a osob, kteří neplní svou poplatkovou povinnost. Dále zavést povinné nahlašování mikročipu psa do registru města a udělit povinnost osobám, které využívají ubytovací služby za úplatu, zaplatit zálohu za poplatek z pobytu plátcem poplatku – poskytovateli ubytovacích služeb – a tu pak zohlednit při konečném vyúčtování pobytu.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

- Gerloch, A., *Teorie práva*, 5. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-233-2.
- JIRÁSKOVÁ, Zdeňka a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1.
- KADEČKA, S. *Zákon o místních poplatcích a předpisy související. Komentář*: Praha: C. H. Beck. ISBN: 80-7179-918-1
- KARFÍKOVÁ, Marie. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-935-0.
- MÜLLEROVÁ, K. *Poplatek za využívání veřejného prostranství jako daňový příjem obce*. In Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5914-6.
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finanční právo : finance územní samosprávy : multimediální učební text*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. (Edice multimediálních pomůcek PrF MU ; č. 10). ISBN 80-210-3601-X
- PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Místní poplatky v teorii a praxi*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6686-1
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PELC, V. *Místní poplatky - úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1.1.2008* 3. aktual. Vyd. Praha: Linde. ISBN: 978-80-7201-691-4.
- RADOŠÍNSKÝ, A., TOMAN, L., ZUGAR, R., & VESELÝ, M. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků*, 2018. ISBN: 978-80-87544-86-0
- TĚŽKÝ, V., Jantoš, M. & Siuda, K. *Zákon o místních poplatcích - komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN: 978-80-7552-453-9.

7.2 Právní předpisy

- *Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565/zneni-20170701>*
- *Zákony ČR: Ústava ČR [online]. [cit. 2019-01-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7>*

- *Zákony ČR: Daňový řád č. 280/2009 Sb. [online]. Dostupný z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280/zneni-20180605>*
- *Sněmovní tisk č. 286 Novela zákona o místních poplatcích [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=286&snzp=1>*
- *Zákony ČR: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128?text=z%C3%A1kon+o+obc%C3%ADch>*
- *Zákon ČR: Zákon č. 278/2019 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-278>*
- *Zákony ČR: Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]. Dostupný z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>*

7.3 Elektronické zdroje

- *Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2018 [online]. [cit. 17.02.2020]. Dostupný z WWW: <https://www.liberec.cz/cz/radnice/strategie-projekty/zaverecny-ucet-mesta/>*
- *Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2017 [online]. [cit. 17.02.2020]. Dostupný z WWW: <https://podklady.liberec.cz/download.files.php?url=2018%2F2018-06-28+ZM+6%2FDle+bod%C3%9A+Z%C3%A1v%C3%A9re%C3%A7n%C3%BD+u%C3%A7et+statut%C3%A1rn%C3%BDho+m%C3%A9sta+Liberec+za+rok+2017+a+u%C3%A7etn%C3%BD+z%C3%A1v%C3%A9rka+statut%C3%A1rn%C3%BDho+m%C3%A9sta+Liberec+za+rok+2017.pdf&ref=zastupitelstvo>*
- *Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2016 [online]. [cit. 17.02.2020]. Dostupný z WWW: <https://podklady.liberec.cz/download.files.php?url=2017%2F2017-06-29+ZM+6%2FDle+bod%C3%9A+Z%C3%A1v%C3%A9re%C3%A7n%C3%BD+u%C3%A7et+statut%C3%A1rn%C3%BDho+m%C3%A9sta+Liberec+za+rok+2016+a+u%C3%A7etn%C3%BD+z%C3%A1v%C3%A9rka+statut%C3%A1rn%C3%BDho+m%C3%A9sta+Liberec+za+rok+2016.pdf&ref=zastupitelstvo>*
- *Závěrečný účet statutárního města Liberec za rok 2015 [online]. [cit. 17.02.2020]. Dostupný z WWW: <https://podklady.liberec.cz/download.files.php?url=2016%2F2016-06-23+ZM+6%2FDle+bod%C3%9A+Z%C3%A1v%C3%A9re%C3%A7n%C3%BD+u%C3%A7et+statut%C3%A1rn%C3%BDho+m%C3%A9sta+Liberec+za>*

+rok+2015+a+účetní+závěrka+statutárního+města+Liberec+za+rok+2015.pdf&ref=zastupitelstvo

- *Zákony ČR: Zákon č. 565/1990 Sb., místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>*

7.3.1 Obecně závazné vyhlášky města Liberec

- *Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 4/2019, o místním poplatku ze psů [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/ozv-sml-c-4-2019-mistnim-poplatku-psu.html>*
- *Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 5/2019, o místním poplatku z pobytu [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/urad/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/ozv-sml-c-5-2019-mistnim-poplatku-z-pobytu.html>*
- *Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 3/2019, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z WWW: Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/cislo-3-2019-obecne-zavazna-vyhlaska-statutarniho-mesta-liberec-mistnim-poplatku-za-shromazdovani-sberu-prepravy-trideni-vyuzivani-a-odstranovani-komunalnich-odpadu.html>*
- *Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 2/2016, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství na území města Liberec [online]. [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/mesto-samosprava/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/cislo-2-2016-obecne-zavazna-vyhlaska-statutarniho-mesta-liberec-mistnim-poplatku-z-uzivani-verejneho-prostranstvi-na-uzemi-mesta-liberec.html>*
- *Obecně závazná vyhláška statutárního města Liberec č. 6/2019, kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 2/2016, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství na území města Liberec [online]. [cit. 17.02.2020]. Dostupné z WWW: <https://www.liberec.cz/files/vyhlasky-narizeni/vyhlasky/ozv-0619.pdf>*

8 Přílohy

8.1 Zpracované poznatky ze semináře „Velká novela o místních poplatcích 2019 a nejčastější nesprávnosti správců poplatků při výkonu správy místních poplatků“ ze dne 20.6.2019

K 1.1. 2020 se předpokládá účinnost novely zákona o místních poplatcích, která bude patřit k nejrozsáhlejším novelám v dané problematice. Novela byla vyvolána určitou aktivitou Ministerstva pro místní rozvoj, které připravovalo zákon o cestovním ruchu a v této souvislosti se začalo hovořit o ubytovacích poplatcích.

Dne 21.9.2018 byl rozeslán návrh zákona jako sněmovní tisk číslo 286/0. Čtení proběhlo dne 30.1.2019 na 26. schůzi. Bylo navrženo mnoho pozměňovacích návrhů, přičemž úspěšné byly tři.

8.1.1 Obsah novely zákona

V současně době obsahuje zákon 565/1990 Sb., o místních poplatcích 8 místních poplatků. Zásadní změnou novely zákona je nahrazení poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt poplatkem z pobytu. V případě neúspěšnosti novela zákona sníží výčet místních poplatků o jeden.

Ministerstvo financí přistoupilo k dalším změnám z hlediska legislativní úpravy některých poplatků, které jsou nasbírané z praxí jednotlivých obcí jako správců poplatků. Dále došlo k úpravě legislativně technických záležitostí, které vedly k novele zákonů ze sociální oblasti, které jsou v souvislosti se zákonem o místních poplatcích.

Další změnou je nová systematizace zákona. Zákon je nově rozdělen do 4 částí. V první části jsou úvodní ustanovení, která se nijak neliší oproti dosavadnímu zákonu. Druhá část obsahuje jednotlivé místní poplatky, jejich předmět, sazbu, daňový základ apod. Třetí část zahrnuje zavedení a správu poplatků. Čtvrtá část pak závěrečná, přechodná a zrušovací ustanovení. Jsou zde vymezeny osoby přihlášené v obci pro potřeby místních poplatků.

Druhá část je nově rozdělena na sedm hlav. V každé hlavě je uvedena právní úprava jednotlivého místního poplatku. Zákon byl do roku 2020 obecně členěn na jednotlivé paragrafy, přičemž pod jednotlivými paragrafy byla uvedena celá problematika jednotlivého místního poplatku. Tato změna byla navržena Ministerstvem financí u realizace nového místního poplatku z pobytu, který se člení do jednotlivých paragrafů, které upravují základní onstrukční daňově-právní prvky tak, jak to dělají jiné hmotně právní daňové předpisy. Jsou

tak jednotlivá ustanovení, která vymezují subjekt, předmět, sazbu, osvobození, evidenční povinnost, základ a výpočet poplatku. Ministerstvo financí chce tak vytvořit modernější právní normu týkajících se místních poplatků.

V nejbližší době se očekávají další změny se zákonem o odpadech vypracovaném Ministerstvem životního prostředí. V souvislosti s touto normou je projednáván zákon, se kterým se mění další doprovodné zákony a součástí tohoto doprovodného zákona je tak novela o místních poplatcích.

Náležitosti obecně závazné vyhlášky jsou nově rozděleny do dvou kategorií – povinné a fakultativní. Mezi povinné náležitosti patří i v současnosti sazba poplatku, lhůta pro podání ohlašovací povinnosti pouze v případě, že ji obec nevyloučí, a splatnost poplatku. Mezi fakultativní náležitosti patří další osvobození nebo úlevy a paušální částka poplatku, která vede ke stanovení sazby poplatku.

Při projednávání novely zákona se převážně jednalo o novém poplatku z pobytu.

8.1.2 Úprava u místního poplatku ze psů

U místního poplatku ze psů je nově držitelem psa nejen FO, která má trvalý pobyt na území České republiky, ale také osoby - cizinci, kteří mají přihlášený pobyt na území České republiky. Další úpravou je osvobození, které se terminologicky upravuje v souvislosti se zákony o sociálním zabezpečení. Osoba nevidomá, osobou bezmocná a s těžkým postižením je nahrazena termínem osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné FO právě podle zákona upravující sociální služby. Nově jsou osvobozeny osoby, které jsou držitelem průkazu ZTP.

Úleva 200 Kč je u všech osob nad 65 let, což je hranice pro odchod do důchodu.

8.1.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného

Změna byla zavedena na základě dotazů obcí a podle jejich názoru na nesprávnost poplatku v praxi. Dosud akce, jejichž výdělek byl určen na charitativní nebo veřejně prospěšné účely, byly osvobozeny od poplatků. Nyní je vyžadováno od pořadatele akce doložit finanční prostředky, které byly na charitu nebo veřejně prospěšnou činnost skutečně odvedeny. Tím se zabrání tomu, aby pořadatelé jednotlivých akcí obcházel zákon případně zneužili svého postavení ke svému prospěchu.

U poplatku za užívání veřejného prostranství se provedla legislativně technická úprava, ve které jsou osvobozeny osoby zdravotně postižené, neboli nově osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP/P, za zvláštní užívání veřejného prostranství. Jedná se například o vyhrazení trvalého parkovacího místa.

8.1.4 Poplatek z pobytu

O poplatku z pobytu se začalo hovořit v důsledku sdílené ekonomiky, která je současným fenoménem, ve kterém dochází k poskytování ubytovacích služeb v jiných než ubytovacích zařízeních.

Dosud se jednalo o poplatek z ubytovací kapacity, která nesla povinnost poplatníka odvádět daň za ubytovací služby. Nicméně se nevztahoval na osoby, které poskytují ubytování v jiných než tradičních ubytovacích zařízeních neboli zařízeních, které jsou kolaudovány stavebně právními předpisy jako zařízení pro poskytování ubytovacích služeb. Jednalo se například o rodinné domy, byty, mobil house apod. V důsledku toho byl navržen poplatek z pobytu nikoli poplatek z ubytování, jelikož pojem ubytování stále příkládá službu která, je vázána na ta zařízení, ve kterých jsou poskytovány služby podle občanského zákoníku. Pojem pobyt je pak podstatně užšího charakteru.

Poplatek z pobytu vychází převážně z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, dá se považovat za tzv. turistický poplatek, který nese tři zásadní rozdíly.

1. Poplatek může, ale nemusí zavést každá obec, která to uzná za vhodné. Nevyžaduje se, aby obec byla lázeňským místem nebo místem soustředěného turistického ruchu, tak jak je to v případě poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt
2. Pobyt může být poskytnut „kdekoliv“. Také v případě festivalů, kde se nachází vymezený prostor pro nocování návštěvníků akce. Není tedy podstatné, kde se ubytovací služby poskytují, pokud ovšem nedochází k omezování lidské svobody, jako jsou například věznice, detenční zařízení apod.
3. Není důležité, za jakým účelem se osoba zdržuje na území dané obce, jestli za účelem léčení či rekreace.

Předmětem poplatku je tedy úplatný pobyt neboli pobyt, za který daná osoba zaplatí. Není důležité, kdo tuto platbu provede. Dále musí jít o pobyt, který nepřesahuje 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednoho poskytovatele pobytu. Tímto počtem dní je vyjádřena krátkodobost pobytu.

Poplatníkem se stává osoba platící za pobyt. Dalším daňovým subjektem je zde plátcem daně, který má povinnost poplatek vybrat a odvést v termínu stanoveném v obecně závazné vyhlášce obecnímu úřadu. Správce daně – finanční úřad pak komunikuje pouze s plátcem daně nikoli však s poplatníkem daně. Plátcem daně má zde také ohlašovací povinnost, kdy musí vést evidenční knihu nebo také ve výjimečných případech stanovených zákonem knihu ve

zjednodušeném rozsahu. Ubytovatel má povinnost zapisovat do evidenční knihy všechny FO, které ubytuje, ať už jsou osvobozeny či ne od daňové povinnosti, dále pak osoby, které jsou přihlášeny v obci. Evidenční knihu ve zjednodušeném rozsahu může vést pořadatel kulturních nebo sportovních akcí, kde pořadatel předpokládá, že bude zajišťovat pobyt pro minimálně 1000 účastníků dané akce. Tuto skutečnost oznámí správci poplatku a to nejpozději 60 dní před zahájením ubytovacích služeb.

Osoby osvobozené od placení poplatku jsou obdobné jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Jedná se o osoby nevidomé, závislé na pomoci FO, držitelé průkazu ZTP/P, osoby mladší 18 let, FO vykonávající sezonní práce na území obce, dále osoby zajišťující doprovod nebo další činnost ve spojitosti s ozdravnými pobyty lidí, lidé pobývajících křížkové lázně – jiné osoby starší 65 let osvobozeny od poplatku nejsou.

Základem poplatku je počet dní pobytu s výjimkou počátku pobytu – obdobně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Sazba poplatku je nejvýše 21 Kč za den a od roku 2021 bude sazba zvýšena na 50 Kč/den. Pro přechodné období, pro rok 2020, může obec stanovit poplatek až 21 Kč. Částka 21 Kč představuje součet 15 Kč za lázeňský nebo rekreační pobyt a 6 Kč za poplatek z ubytovací kapacity. Vycházelo se z obecné analýzy ostatních Evropských států.

8.2 Rozhovor s vedoucí oddělení poplatků a pohledávek Magistrátu města Liberec – Ing. Hana Hrbková 14.2.2020

1. Nastal problém při zavedení novely zákona v obci Liberec?

Nenastal, všechny obecně závazné vyhlášky (dále OZV) byly schváleny radou města při prvním předložení, následně byly vydány zastupitelstvem města při prvním projednávání na zasedání zastupitelstva města.

Novela zákona vešla v platnost v listopadu 2019 a v účinnost vešla k 1.1.2020.

Bylo zapotřebí svolat mimořádné zasedání zastupitelstva města Liberec?

Nebylo, na nových OZV jsme začali pracovat ještě před podpisem zákona prezidentem, tj. materiály byly předkládány do řádných listopadových a prosincových schůzí RM a zasedání ZM.

2. Jak se odrazí novela zákona na území města Liberec?

Finanční dopad se nedá v současnou chvíli nijak odhadovat. První možné závěry bude možné odhadnout nejdříve po 1. pololetí. Obecně novela zákona vyvolala povinnost novelizovat OZV a zároveň dala příležitost upravit sazby místních poplatků, případně

ty parametry správy místních poplatků, které je město oprávněno individuálně stanovit, což se v Liberci projevilo především u poplatku za odpad, ostatní OZV byly vydány spíše v konzervativním duchu, bez výrazných změn vůči poplatníkům.

Nastanou nějaké personální změny?

Ne, místní poplatky spravuje stejný počet úředníků a nepočítá se s personálním posílením.

Jaký je Váš názor na změny v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších předpisů? Co přinesou pro město Liberec? Jsou tam nějaké nedostatky, které město v současné době již registruje?

Není úplně jasné, jak mají ubytovatelé (plátcí místního poplatku z pobytu) např. u zahraničních dělníků rozlišit, zda bude pobyt do 60 dnů nebo delší. Není neobvyklé, že cizinec ukončí pracovní poměr dříve než původně nahlásil, a odjede bez zaplacení poplatku. Ani metodou MF nevydali jednotné stanovisko. Proto doporučujeme ubytovatelům vybrat zálohu a tu zohlednit při konečném vyúčtování pobytu.

U místního poplatku ze psů nastala změna ze snížené sazby na základní u poživatelů důchodů, pokud jsou mladší 65 let, což se týkalo několika desítek poplatníků s vysvětlením, že se jedná o změnu v zákoně, kterou je třeba akceptovat.

- 3. V rámci novely zákona došlo k rozšíření pravomoci obecního úřadu, který jako správce poplatku může nově získat informace o osobách přihlášených na území obce ze systémů k tomu určených, kam měl doposud přístup zamítnut – jedná se například o základní registr obyvatel nebo informační systém evidence obyvatel a cizinců.**

Tato pravomoc byla zakotvena již v předchozím znění zákona – viz § 16 – s účinností od 1.1.2020 je seznam údajů potřebných k řádné správě místních poplatků, které jsme oprávněni získávat, rozšířen např. o adresu doručovací, zákonné zástupce, opatrovníky, omezení svéprávnosti atd.

Byly před touto změnou problémy se získáváním informací o přihlášených osobách na území obce?

Máme a měli jsme i před 1.1.2020 zřízen přístup do základních registrů evidence obyvatel, vedených MV ČR.

- 4. Dá se říci, že poplatek z ubytovací kapacity a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt se spojil v jeden poplatek z pobytu, který má částečně vyřešit**

situaci s neregistrovanými poskytovateli ubytovacích služeb jako je Airbnb, Booking apod.

Jak vnímáte tuto změnu, případně jak velký problém přinášela sdílená ekonomika přímo pro město Liberec? Došlo k zásadnímu snížení příjmů na daních za tyto poplatky nebo se tento problém města tolik netýkal?

Sdílená ekonomika v oblasti ubytovacích služeb nepředstavovala pro Liberec výrazný problém, ale i tak lze vypožorovat nárůst registrací k poplatku z pobytu od 1.1.2020, když kromě tradičních ubytovatelů (hotely, penziony), platících do 31.12.2019 poplatek z ubytovací kapacity a za lázeňský a rekreační pobyt, se přihlašují k poplatku z pobytu noví plátcí.

Objem příjmů z poplatku z pobytu nelze zatím odhadnout, přibyli noví plátcí, ale podle zákona se zpoplatňují pouze pobyty do 60 dnů, poplatek tedy nebudou povinny odvádět např. ubytovny pro pracující, kteří zde pobývají dlouhodobě.

- 5. Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt měl za rok 2019 příjmy přes 2.700.000 Kč a poplatek z ubytovací kapacity měl příjmy téměř 2.200.000 Kč, což jsou nejvyšší hodnoty za posledních 5 let za tyto poplatky. Jaká je prognóza na rok 2020, když tyto dva poplatky nově zahrnuje jeden poplatek a to poplatek z pobytu?**

Viz odpověď 4. – nelze predikovat, ekonomická situace obyvatel je i přes mírný hospodářský pokles dobrá, Liberec vytváří atraktivní nabídky v oblasti kultury, sportu, tj. roste počet návštěvníků města.

- 6. Maximální sazba za poplatek z pobytu je pro město Liberec stanovená na 19 Kč/osobu. Maximální výše stanovená zákonem je 21 Kč/os. Na začátku roku 2021 se max. sazba zvýší na 50 Kč/os.**

Plánujete v budoucnu částku také navýšit?

Toto je otázka pro zastupitele, ale v rámci podpory turismu a podnikatelů v tomto oboru nepředpokládáme zvýšení na maximální možnou sazbu.

Proč je stanovená sazba právě 19 Kč/osobu?

Zastupitelé sečetli sazby původních poplatků 4 Kč + 15 Kč.

- 7. Výše příjmů z poplatku ze psů za posledních 5 let kolísá pravidelně mezi 2.450.000 Kč a 2.520.000 Kč. V roce 2017 došlo k navýšení příjmu za tento**

poplatek až na cca 2.680.000 Kč, což je navýšení oproti předešlému roku přibližně o 150.000 Kč.

Čím byste odůvodnila tento nárůst, když v jiných letech je kolísání ceny v řádku max 40.000 Kč?

Návrh příjmů tohoto poplatku je odvozen z aktuálního počtu přihlášených psů a z kvalifikovaného odhadu vývoje počtu registrací v průběhu roku. Průběžně se prováděla místní šetření k zjištění nových poplatníků, nedoplatky byly vyměřovány platebními výměry a následně vymáhány, s předluženými poplatníky se uzavíraly splátkové kalendáře k úhradě nedoplatků za předchozí období. Část roku poplatek spravovaly 2 úřednice namísto 1 v rámci nástupu a zapracování nové pracovnice za stávající, odcházející do starobního důchodu.

8. Je na území města problém s nedoplatky za poplatek ze psů, registrují se vždy poplatníci nebo jak byste shrnula situaci na území města?

Všem dlužníkům je vyměřen neuhrazený poplatek platebním výměrem podle § 11 odst. 1 zákona č. 565/1990 S., o místních poplatcích, pokud nezaplatí do 15 dnů po nabytí právní moci platebního výměru, zasíláme Upozornění na nedoplatek dle § 153 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. U dlužníků, kteří nezaplatí ani poté, zahájí správce místních poplatků vymáhání nedoplatku dle § 175 daňového řádu, tj. daňová exekuce, vymáhání prostřednictvím soudního exekutora, popřípadě uplatnění v insolvenčním řízení nebo přihlášení do veřejné dražby, v praxi nejčastěji exekuce na účet, exekuce na mzdu. Zákon určuje, že vždy je třeba volit způsob vymáhání tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude dlužník povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. V rámci vyhledávací činnosti prováděné v souladu s daňovým řádem pracovnice správce místních poplatků odhalí řádově desítky neregistrovaných psů, ať již na základě podnětů od občanů nebo dle výsledků místních šetření v terénu. Poplatek je v takovém případě doměřen zpětně z moci úřední.

9. Jak probíhá šetření ke zjištění nových poplatníků?

V souladu se zákonem o místních poplatcích je poplatník povinen registrovat se k místnímu poplatku ze psů. Pokud tak neučiní a správce místních poplatků získá důkazní prostředky (viz odpověď č. 8 „vyhledávací činnost“), že je dotyčný držitelem psa, vyzve jej k registraci, případně zaregistruje z moci úřední.

10. Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů má nejvyšší podíl na příjmech města. Za poslední 4 roky došlo k navýšení příjmů města za tento poplatek o 1.877.000 Kč.

Jak byste odůvodnila toto navýšení?

Průběžná vyhledávací činnost, tj. úřednice pracují s registry obyvatel, rozesílají výzvy k registraci k poplatku, průběžně vykonávají místní šetření v terénu; důsledné vyměrování nedoplatků platebními výměry a jejich následném vymáhání, případně řešení formou splátkových kalendářů u předlužených poplatníků.

11. V rámci novely zákona došlo u poplatku za užívání veřejného prostranství ke změně podmínek pro osvobození od tohoto poplatku. Nově jsou od poplatku osvobozeny pouze ty akce, jejichž celý výtěžek bude odveden na charitativní účely.

Jaký dopad bude mít tato změna pro město Liberec? Jsou známy situace, kdy docházelo k obcházení zákona pořadatelem akcí? Dojde díky této změně v zákoně k navýšení příjmů z tohoto poplatku, když doposud příjmy kolísaly mezi 4.400.000 Kč a 6.500.000 Kč. Jak byste odůvodnila toto nepravidelné kolísání příjmů za tento poplatek?

Jednorázové kulturní a sportovní akce nejsou v Liberci zpoplatňovány tímto místním poplatkem (není definována výše sazby), tj. tento bod novely zákona výši poplatku neovlivní. Roční příjem města za tento poplatek nejvíce ovlivňuje počet dokončených a tedy zpoplatněných dlouhodobých záborů = liniové výkopy, opravy komunikací, obecně rozmach stavebnictví, počet záborů pro potřeby tvorby filmových a televizních děl, počet vyhrazených parkovacích míst.

12. Jakým způsobem jsou zpoplatňovány jednorázové kulturní akce?

Pokud se akce koná na pozemcích města, rozhoduje individuálně porada vedení. Souhrnné stanovisko vydává oddělení majetkové evidence a dispozic odboru majetkové správy MML.